

DCIDOB 38. **La immigració**

Introducció.

EDITORIAL

Font: Refugiados nº 46

La Fundació CIDOB us vol oferir amb aquest monogràfic un instrument de reflexió sobre el fenomen de la immigració, l'arribada en la nostra societat de persones d'altres pobles i cultures per diversos motius. Aquesta realitat no és nova, forma part de la pròpia història de la humanitat, però en els últims temps ha donat lloc a un debat social acompanyat de diverses reaccions. Algunes, concretament aquelles actituds contràries a la presència d'immigrants estrangers (principalment del Tercer Món), s'han repetit de manera alarmant en el si de la societat europea. L'incendi d'albergs per a immigrants a Alemanya, l'expulsió d'albanesos a Itàlia, la immigració com a tema de campanya electoral a França, o l'actual regularització i imposició de visats a Espanya són exemples prou significatius. Aquests fets, de naturalesa diversa, mereixen valoracions força diferents segons cada país, però reflexen la creixent preocupació que les migracions adquireixen en el nostre conuiu diari. Per això, es fa necessària la promoció d'activitats, ja siguin publicacions o cursos divulgatius, on es difonguin elements de reflexió. L'objectiu es enriquir el debat mostrant aquells aspectes positius del fenomen que sovint queden amagats per raonaments demagògics o excessivament simplistes. D'aquí la idea de dedicar aquest DCIDOB al tema.

La decisió que prenen moltes persones d'emigrar a un altre país pot respondre a diversos motius: econòmic, polític, ambdós a la vegada, etc. La immigració econòmica està in-

tegrada bàsicament per gent que s'ha escapat de les precàries condicions de nivell de vida que patia en el seu país d'origen i s'ha aventurat a buscar noves sortides. Els anomenats refugiats polítics s'han vist obligats a fugir per les seves creences (polítiques, religioses...) Tots ells, per tant, responen a problemàtiques en les que cal pensar a l'hora de valorar la seva presència. A ningú, en principi, li agrada veure's obligat a abandonar el lloc que t'ha vist néixer i les persones que formen part del teu àmbit cultural i social. Però aquí hi ha una qüestió de fons molt important: l'enorme desigualtat existent entre el Nord (països desenvolupats) i el Sud (Tercer Món).

Per una altra banda, l'estada d'immigrants d'altres cultures incorpora elements nous a l'entorn social que no s'han de menysprear. Noves pràctiques culturals no han de ser negatives, poden impulsar la dinàmica cultural de la societat receptora. Hem de considerar que les societats europees han estat, són i cada cop ho poden ser més, societats pluriculturals on la convivència de diferents civilitzacions no s'ha viscut com un factor negatiu. El que cal començar a pensar és en quin ha de ser el procés d'articulació a partir del qual s'estructuri una nova convivència basada en el respecte i el coneixement mutu, fruit de la superació dels temors i dels recels que un primer contacte pot produir.

En definitiva, ens agradaria que aquest DCIDOB dedicat a la immigració servís per omplir possibles llacunes sobre aquest tema que tant ens afecta a tots.

DCIDOB 38. **La immigració**

El paper dels europeus en la història de les migracions internacionals.

EL PAPER DELS EUROPEUS EN LA HISTÒRIA DE LES MIGRACIONS INTERNACIONALS

El fenomen migratori ha estat i és un element constant en el panorama polític, econòmic i social del món, inherent al propi comportament humà. Els factors que han provocat la immigració al llarg de la història han estat de caire polític, econòmic, ètnic i/o religiós i alhora, han estat estretament relacionats amb els atractius oferts per les societats receptores de la immigració.

La tendència dels europeus a emigrar cap a regions llunyanes es remunta a bastants segles, però ens limitarem a l'exposició de les fluctuacions dels moviments migratoris d'un període històric més proper que pot dividir-se en dues fases:

a) Una primera fase abasta des de la segona meitat del segle passat fins a mitjans del present, i es caracteritza per les nombroses sortides transcontinentals d'emigrants europeus cap a Amèrica, Austràlia i Àfrica.

b) Posteriorment, s'entra en una nova fase encara actual, en la que la naturalesa de les migracions varia en sentit invers; Europa es converteix, aproximadament a partir de 1960, en un important canal obert a la immigració.

Els recents canvis en l'Europa Central i de l'Est, ja han provocat l'alarma al si de la Comunitat Europea, fermament obstinada en resguardar l'«Europa fortalesa» de futures irrupcions massives dels ja denominats «europeus pobres» els quals, desenganyats de la inestabilitat econòmica i política dels seus països, cerquen noves expectatives de benestar econòmic-social. El panorama actual presenta a més a més un segon front de caràcter més estructural provinent de la frontera Sud, especialment dels països del Magreb, que indueix necessàriament a una reflexió sobre els desequilibris polítics, econòmics i socials existents entre ambdues riberes del Mediterrani.

a) Període 1840-1960.

La tradició emigrant dels europeus

La majoria dels especialistes en migracions internacionals coincideixen en

la distribució per fases dels moviments migratoris que s'han produït al llarg de la història; les divergències d'opinió sorgeixen, normalment, en l'elaboració de les tipologies, així com en el diferent èmfasi que es posa en les causes que indueixen a l'emigració, els efectes sobre la població d'origen i la receptora i les projeccions futures.

En el seu intent de delimitar les fases històriques dels moviments poblacionals, escullen com a punt de partida el període 1840-1924. El fet d'incidir especialment en aquest període troba la seva lògica en la manca de dades estadístiques d'etapes anteriors. Convé recalcar, precisament, les dificultats d'anàlisi en el mesurament de les migracions durant la major part del segle XIX ja que les estadístiques disponibles eren subproductes de lleis o disposicions creades amb altres propòsits, utilitzant-se sistemes de mesurament diferents en cada país (controls als ports, dades obtingudes dels contractes de transport, dels registres de població, dels controls en les fronteres terrestres, dels passaports i dels cupons separats de certs documents). D'aquesta manera, cada govern va tractar d'organitzar les seves estadístiques de migració d'acord amb els seus particulars objectius de política, sense consideració a les necessitats de comparació internacional. El resultat va donar lloc a una gran varietat de definicions i classificacions, l'homogeneïtzació estadística de les quals no va començar a donar fruits fins a mitjans d'aquest segle mercès als esforços realitzats per l'ONU i per l'OIT.

El primer període de 1840-1924 és especialment rellevant ja que, d'una banda, representa la darrera etapa dels moviments internacionals considerats relativament lliures i, d'altra banda, és la fase més significativa, en termes quantitius, de l'emigració europea envers el «Nou Món».

L'evolució de l'economia atlàntica en aquella època va exigir una constant transferència de població i de capital

provinent d'Europa, que va produir un procés d'interacció entre les economies i les piràmides de població d'ambdues àrees geogràfiques, fenomen que, en moltes ocasions, ha estat extrapolat a d'altres exemples actuals de migracions internacionals, com en el cas dels moviments poblacionals del Golf Pèrsic.

Es calcula que més de 45 milions d'europeus van creuar l'Atlàntic, fet que va comportar un volum d'inversió molt elevat. Així, per exemple, el major proveïdor de capital del món va ser Gran Bretanya, que de les seves inversions exteriors, per import de més de 17.000 milions de dòlars en 1913, quasi el 70 per cent es van orientar cap als Estats Units, Canadà, Amèrica Llatina i Oceania. Quan va acabar aquesta redistribució, una onzena part de la població mundial eren persones d'origen europeu, residents fora d'Europa. Aquests assentaments, que es van estendre pràcticament per tot el món, van ser impulsats en gran part pels programes elaborats pels propis governs europeus amb l'objectiu d'incrementar les relacions, en especial en l'àmbit comercial, amb les seves colònies.

En el període posterior a la Primera Guerra Mundial es van produir alguns canvis en les tendències anteriors degut a l'introducció de polítiques restrictives i mesures de control en els països d'immigració permanent (Estats Units, Canadà i Austràlia). Malgrat tot, les seves prediccions van resultar errònies ja que les revisions posteriors apuntaren principalment a seleccionar els immigrants i no a reduir-ne el nombre.

La dècada immediatament posterior a la Segona Guerra Mundial es va caracteritzar per nous i densos desplaçaments poblacionals intra i intercontinentals, entre els quals es va iniciar una nova dimensió de les migracions internacionals; la migració presumptament temporal, induïda per una recerca de treball, freqüentment estructurada o subjecta a convenis intergovernamentals, però que, alhora presentava un caràcter de mica en mica més espontani,

clandestí i impermeable a les mesures d'intervenció adoptades per les societats receptors.

S'entra a partir d'aleshores en una nova etapa que marcarà les migracions considerades «émodernesé» per tal com s'assoleix la seva institucionalització i universalització.

B) Període 1960-1990. Les migracions cap a Europa Occidental

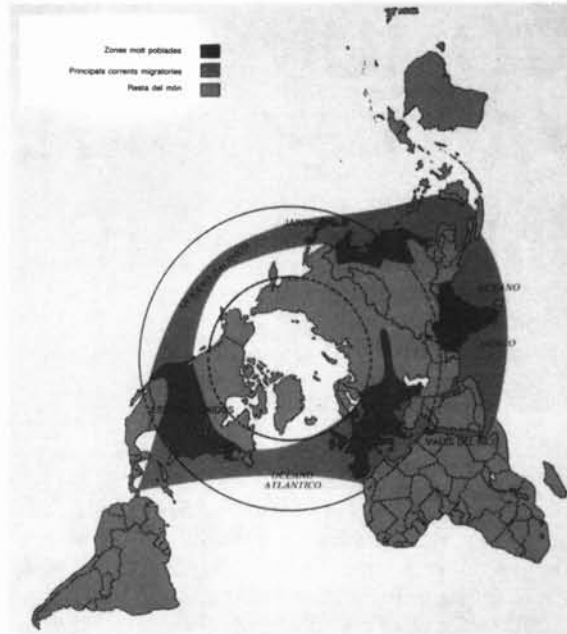
A partir de la dècada dels seixanta, va afluir als països d'Europa Occidental un considerable i imprevisible corrent migratori internacional, amb el qual l'esmentada part del continent, tradicionalment zona d'emigració, va passar a ser una important zona receptora. Va ser l'època de «El Dorado» econòmic que impulsà el reclutament d'immigrants, teòricament temporals, per part de les empreses europees deficitàries de mà d'obra.

Fins aproximadament l'any 1970 les migracions van cobrir un canal exclusivament intraeuropeu; els països del Nord i Centre de la CE atragueren, degut a aquesta manca de mà d'obra, una immigració estrangera procedent dels països del Sud del l'actual CE (Itàlia, Espanya i Portugal). Seguidament la demanda de mà d'obra no satisfeta als països del centre europeu es va cobrir amb immigrants provinents d'altres països mediterranis no comunitaris com Iugoslàvia o Turquia. Aquesta immigració considerada en els seus orígens de curta duració va canviar de naturalesa a través del reagrupament familiar, l'arribada de refugiats i els sol·licitants d'asil.

Una segona etapa vindrà determinada per una immigració essencialment originària del Tercer Món; els immigrants procedents de la vessant sud del Mediterrani —El Magreb— es van estendre per la majoria dels països europeus; els de les antigues colònies holandeses —Indonèsia, Surinam, Antilles— es van dirigir cap als Països Baixos; els de la Commonwealth —Índia, Pakistan, Carib— al Regne Unit; i els de l'antiga Indoxina francesa a França.

Això no obstant, a partir del «shock» a nivell mundial de la crisi del petroli de 1973, el context de les migracions va patir una considerable transformació sota l'efecte d'unes mutacions de caràcter estructural, que concretament a Europa es varen traduir en:

- 1 - Disminució del creixement econòmic.
- 2 - Increment de l'atur laboral.
- 3 - Introducció a noves tecnologies, substituïdores de mà d'obra.
- 4 - Polítiques de reconversió.
- 5 - Deteriorament acusat de l'estructura demogràfica europea; taxes de na-

Regions molt poblades i zones de gran migració humana durant el 1990

Font: Atlas polític del Segle NN. Alianza Editorial

talitat molt baixes, amb el conseqüent envelliment de la població i la progressiva reducció de les forces laborals actives.

Aquestes modificacions van conduir a la configuració d'una nova i negativa percepció del fenomen migratori en les polítiques dels governs europeus, mentre aquest es convertia en permanent o de llarga durada amb l'adveniment de les segones i terceres generacions d'immigrants. D'aquí que, els mòbils i els objectius que havien caracteritzat l'immigració en un principi, perdien el seu sentit en deixar de complir el seu «efecte amortidor» davant el dèficit de mà d'obra europea.

Per fer front a la nova situació, es van adoptar mesures d'incitació a la «migració de retorn» als països d'origen, que foren relativament ben acollides pels immigrants de l'Europa meridional, mentre que pels treballadors no europeus aquestes ajudes financeres van tenir efectes menors ja que les perspectives d'ocupació i de nivell de vida eren més desfavorables als seus llocs d'origen que als països d'immigració. Endemés convé apuntar l'existència d'altres raons que, inclús actualment, expliquen la reticència a la tornada. Aquestes estan íntimament relacionades amb els efectes de la immigració sobre la població d'origen. Generalment, l'emigració provoca una alteració dels perfils demogràfics de l'esmentada societat i es registra una marcada asimetria en els grups d'edat i de sexe. Aquests canvis tenen implicacions significatives, encara que no tenen perquè ser negatives, en l'organització social i en les estruc-

tures de poder de la mateixa. La reinserció de l'emigrant en la seva societat oriünda dependrà conseqüentment, de múltiples factors tals com la seva capacitat de superació davant una possible confrontació inicial i de simbiosi dels valors adquirits en el país estranger amb els tradicionals, l'èxit econòmic i professional que pugui implicar una superació pel que fa a la situació de partida, la intensitat dels contactes amb la comunitat durant la seva estància a l'exterior, etc.

Conclusions finals

Les exigències del mercat de treball dels països d'arribada i les normes dictades per aquests, inclús en aquells en que es permet el reagrupament familiar, han regit bàsicament la immigració. La intensitat i la duració de fluxos d'immigració han estat fortament influïts pels factors d'atracció dels països europeus d'immigració, són els anomenats «pull factors». Els corrents migratoris dels últims anys han estat igualment determinats, en gran part, pels mercats de treball dels països d'origen que han exportat una gran part de la mà d'obra no absorbida als esmentats llocs (els anomenats «push factors»). En aquest cas, la immigració ha estat possible, alhora, mercès als artificis utilitzats pels immigrants (com pseudo-estudiants, pseudo-turistes o pseudo-refugiats) i/o gràcies als retards, a la inadequada preparació i incoherència en l'actuació de les institucions, administracions i de la classe política dels països d'acollida.

DCIDOB 38. **La immigració**

La comunitat europea davant el fenomen de la immigració.

LA COMUNITAT EUROPEA DAVANT EL FENOMEN DE LA IMMIGRACIÓ

Els països que conformen la Comunitat Europea (CE), davant els aconteixements polítics dels últims anys a l'Europa de l'Est i amb la necessitat de dotar-se d'una política immigratòria comuna en la perspectiva de l'Europa del 93 (obertura de fronteres entre els Estats comunitaris), han sofert una transformació en les seves concepcions immigratòries que mantenen des de finals de la 2a Guerra Mundial. Països com França, Alemanya i Gran Bretanya que havien mantingut una actitud receptiva envers la mà d'obra estrangera, estimulant fins i tot la seva arribada, tolerant, més tard, la seva estada, han acabat adoptant una política molt restrictiva envers el fenomen immigratori.

Per entendre aquesta realitat hem de tenir en compte molts factors que conflueixen en la situació actual. Alguns, originats pel mateix fenomen de la immigració i el tractament que se li ha donat, i altres, més imprevisibles, creats per l'evolució política dels països.

Informes del Consell d'Europa ens assenyalen les característiques actuals de la immigració:

- Sedentarització
- Feminització
- Aparició de la Segona Generació

Sedentarització

La concepció tradicional europea considerava l'immigrant com un «treballador-hoste» convidat en èpoques de bonança econòmica, necessari per a la producció autòctona durant un període temporal; acabat aquest temps, l'estranger tornaria al seu país. Però la immigració s'ha assentat, s'ha establert, i 20 o 30 anys després de la seva arribada no se'l pot considerar un «treballador-hoste» ja que es converteix en un resident subjecte d'alguns drets.

Aquesta sedentarització no entrava en els supòsits europeus i per això manca una programació i una acció social a llarg termini capaç d'integrar en el teixit social aquests nous ciutadans. Molt lligat a la sedentarització hi ha les altres dues característiques de la immigració.

Feminització

La imatge habitual del treballador estranger és la d'un home jove, sol, entre 20 i 35 anys, sense càrregues familiars

al país d'estada i amb una gran mobilitat, a la recerca sempre de millors condicions i oportunitats arreu on estigui.

Lentament, això ha anat canviant a causa dels anys transcorreguts i les possibilitats aconseguides per aquests treballadors que han acabat convidant a les seves parelles i han constituït grups familiars estables amb una voluntat clara d'arrelament al país d'acollida, sense perspectives tangibles de retorn al lloc d'origen. Afegit a aquest fet, darrerament, s'ha produït una immigració femenina, de dones que han perdut la seguretat familiar al seu país (han enviudat, han estat repudiades, etc.) i han vist en l'emigració un camí possible per a reconduir la seva vida, emparant-se també en els coneguts i en les colònies establertes, dels seus països d'origen, a l'estranger.

La segona generació

Fruit dels dos factors anteriors, apareix l'anomenada segona generació, fills dels que emigraren, ja nascuts a Europa o criats des de curta edat en el país d'adopció. Aquesta segona generació, que no ha decidit sobre la immigració, es troba amb uns interrogants personals greus que l'actual actitud europea de refús els accentua fins a límits irresolubles. En unes circumstàncies en què Europa hauria d'acabar d'acollir en el seu si a aquestes persones, ens trobem paradoxalment que els rebutja, que no vol saber res dels seus drets, després d'haver nascut i haver estat educats en aquesta cultura i tradició. Un canvi de política cap a la immigració no es pot fer sense tenir en compte una generació que ja són ciu-

tadans europeus. El rebuig a aquesta segona generació, no considerar-los ciutadans europeus de ple dret, és com retrocedir trenta anys en la història i tornar a començar amb els mateixos problemes dels seus pares, amb l'aggravant de que són molts més i ja estan aquí. Evacuar la població estrangera no és la solució al fenomen de la immigració a Europa, ni és viable legalment ni convenient econòmicament sense exposar a algunes economies a una recessió important.

De fet, cap alternativa tècnica qüestionaria la importància i necessitat de la presència d'estrangers treballant a la Comunitat Europea. El que sí hi ha, són divergències sobre quina és la política a adoptar i també una alarmant manipulació política de la qüestió.

A més d'aquests elements intrínsecs de la immigració, trobem uns altres elements que convergeixen en aquest moment i s'afegeixen al debat. Destaquem alguns dels més importants:

- La liberalització dels països de l'Est europeu
- Problemes de minories i nacionalismes a l'Est
- La guerra iugoslava
- La realitat social del Magreb i la desigualtat Nord-Sud a la Mediterrània

Tots aquests factors tindran i estan tenint conseqüències migratòries molt importants a Europa Occidental.

La liberalització dels països de l'Est europeu

La liberalització política i principalment econòmica en els països de l'Est europeu està provocant una emigració creixent cap als països d'Europa Central i un lent desplaçament a la zona occidental. Àustria i Alemanya han rebut el gruix d'aquesta emigració que a poc a poc va buscant el seu assentament a altres països. El flux imparable de refugiats de l'antiga República Democràtica Alemanya fou, sens dubte, un element per accelerar la reunificació alemanya i evitar un trasllat massiu. Encara que les causes polítiques van ori-

ginar una migració de l'Est cap a Occident des dels anys 50, aquesta no fou mai important, ni tan sols durant els esclats d'Hongria (1956), Txecoslovàquia (1968) i Polònia (1980).

Han estat la liberalització social, autoritzant les sortides lliures dels seus ciutadans, i la transició econòmica, que han provocat els actuals desplaçaments cap a l'Oest. Més enllà de les objeccions que es vulguin manifestar —referides al fet que aquí també hi ha pobresa— la CE no és tan sols un miratge o un paradís enganyós, és una realitat atractiva, propera i sobretot una esperança molt prometedora, envoltada, malauradament, de desenganys i desesperança. Si aquesta realitat ja preocupa, no és estrany que causi alarma l'anunciada autorització a emigrar dels ciutadans soviètics prevista pel 1992-93. En aquest sentit, la única previsió vàlida sembla ser una possibilitat imprevisible.

Minories i nacionalismes a l'Est

Un segon factor que està provocant corrents migratoris importants a Europa és la presència de minories socials o d'origens ètnics en Estats que estan en procés de reafirmació nacional o de recerca d'arrels perdudes. Desenes de casos han estat notícia els darrers temps: minories alemanyes a Rumania o a la URSS amb dret a recuperar la nacionalitat alemanya, la minoria polaca a Lituània, els turcs a Bulgària, els hongaresos a Rumania, russos a diverses Repúbliques soviètiques... Són centenars de milers de persones en perill de perdre els drets més elementals i d'haver de fugir a un altre país, que en la majoria de casos no coneixen i del que tampoc parlen la seva llengua.

El refús frontal que Itàlia donà als milers de refugiats albanesos, amb l'aggravant que Itàlia només admet legalment refugiats procedents d'Europa i no d'un altre continent que només poden estar en trànsit, és un exemple ben clar del desconcert i de la crisi europea en aquesta matèria.

La guerra a Iugoslàvia

L'actual guerra iugoslava ha començat a tenir conseqüències migratòries observades ja en països veïns com Àustria i Hongria. A més dels refugiats més immediats i de les víctimes de la guerra, hem d'assenyalar totes aquelles persones obligades a desplaçar-se a causa del seu origen ètnic. Aquestes, no trobaran un nou assentament en les altres repúbliques iugoslaves. Per altra banda, sigui quin sigui el resultat de la guerra, unitat o independències, la conseqüència econòmica de la crisi serà

un factor més que obligarà o plantejarà la possibilitat de l'emigració.

Paral·lelament, la desconfiança i la incertesa sobre el futur que genera qual-sevol guerra en la major part de la població, és un factor més a prendre en consideració. Tampoc podem oblidar que Iugoslàvia té un gran nombre d'immigrants instal·lats a diversos països de la CE, principalment Alemanya, i molts iugoslaves poden buscar el suport d'aquest compatriotes per a fugir del seu país i mirar de reconstruir la seva vida en millors condicions.

La realitat social del Magreb i la desigualtat Nord-Sud a la Mediterrània

Les transformacions de l'Est europeu no ens poden fer oblidar la realitat de la ribera Sud de la Mediterrània, més greu i que reflexa encara més l'abisme existent entre un món i un altre.

Les dades demogràfiques i econòmiques del Magreb ens vénen a indicar que, malgrat que el creixement econòmic hagi augmentat durant els darrers anys, aquest no podrà absorbir el creixement més accelerat de la població, estancant o fins i tot disminuint el seu nivell de vida, augmentant l'índex d'atur, i per tant, possiblement, els seus desigs migratoris. Marroc i Algèria tenen una població composta majoritàriament per gent jove —ben al contari de l'Europa desenvolupada— normalment més disposada a l'emigració i inclinada a fer-ho.

Els nivells de desenvolupament econòmic i les estructures existents fan difícil també de concebre plans immediats per assentar i absorbir la mà d'obra excedent. Tot fa pensar, doncs, que seguirà existint una pressió migratòria molt important des del Magreb, a més hem de considerar que l'emigració ha estat una eina utilitzada pels governs magrebins com a vàlvula de seguretat davant de la inestabilitat política i les protestes socials.

Conclusions

Aquests factors que hem assenyalat venen a constituir el nucli del debat actual en el si de la CE. Amb el convenciment de la necessitat d'una mà d'obra estrangera i la inevitabilitat dels corrents migratoris de l'Est i dels Sud, la CE centra la seva discussió en quina emigració prefereix, tolera o incrementa.

Les veus de l'Europa del Nord —amb Alemanya al capdavant— s'inclinen per la immigració de l'Est. Les raons són les següents:

— L'afinitat cultural europea, que faci-

litaria l'adaptació i disminuiria el risc de reaccions intolerants.

— La superior formació acadèmica i professional, que agilitza i permet una millor inserció laboral.

— Les possibilitats de retorn i els plans de desenvolupament econòmic a emprendre en els països de l'Est. El paper que els immigrants poden jugar en aquest desenvolupament.

— La disponibilitat personal dels immigrants a adaptar-se a unes condicions laborals precàries i competitives.

Les veus mediterrànies de la CE —França, Espanya i Itàlia— tot i que reconeixen aquestes raons, insisteixen en què el problema greu que se'ls planteja es troba en la ribera Sud on, per la proximitat geogràfica i llaços històrics, hi ha importants interessos polítics i econòmics. Les condicions socials, polítiques i econòmiques del Magreb són més «explosives» que les de l'Est, per tant, la immigració del Sud és menys «competitiva». Entre les causes es poden esmentar:

— La diferència cultural entre el Magreb i Europa, superior, en tot cas, a l'existent entre l'Oest i l'Est de la mateixa Europa. Les estructures i els rols familiars i l'aspecte religiós en són una bona mostra.

— La formació dels immigrants del Magreb és, en conjunt, inferior a la dels altres immigrants. Per tant, l'esforç formatiu a fer amb aquests és superior.

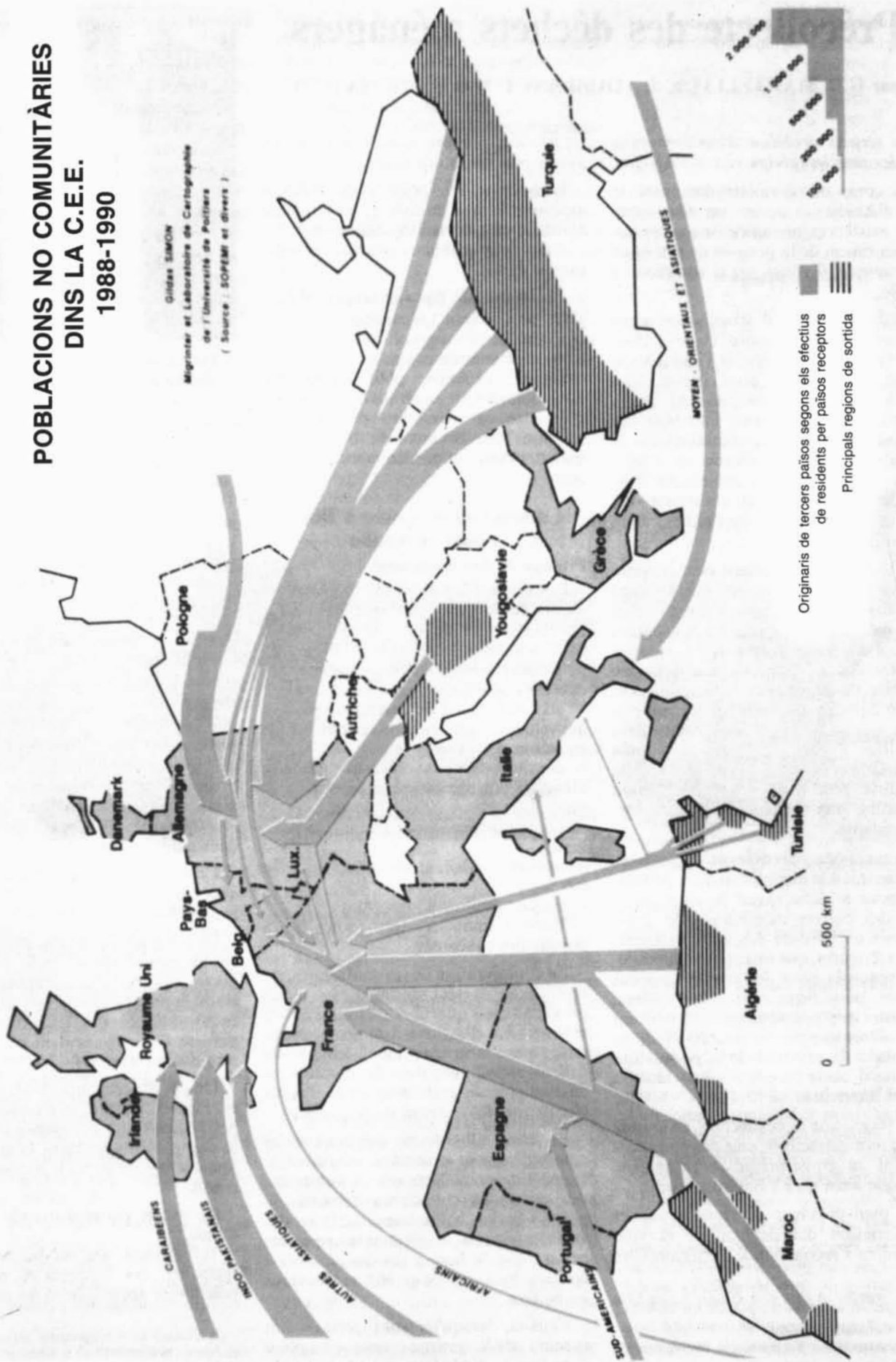
— Les possibilitats de desenvolupament dels països d'origen d'aquests immigrants del Sud són també inferiors. Això repercuteix en la viabilitat que aquests treballadors puguin tornar.

Encara que tothom està d'acord en què la immigració del Sud és un fet imparable, és força significatiu que mentre la frontera mediterrània s'enforteix amb l'exigència de visats als magrebins —Espanya els exigeix des del passat 15 de maig— la frontera Est no segueix aquesta política ja que suprimeix la imposició de visats a determinats països potencialment proveïdors de mà d'obra.

Les properes reunions dels Ministres de l'Interior comunitaris aniran oferint noves llums a aquest debat que pot tenir tanta influència pel futur de molts treballadors magrebins en el nostre país, i per les pròpies i complexes relacions d'Espanya amb el Marroc. Les decisions preses en aquesta controvèrsia obriran pas a un nou debat sobre la política immigratòria a Europa... De quin model migratori ens dotem? Anirem cap a l'assimilacionisme i, per tant, cap al uniformisme cultural, amb el cost personal i la pèrdua que suposa, o serem capaços de formar una societat pluricultural on totes les persones i cultures hi trobin el seu lloc?

POBLACIONS NO COMUNITÀRIES DINS LA C.E.E. 1988-1990

Gilles SIMON
Membre du Laboratoire de Cartographie
de l'Université de Poitiers
(Source : SOPEMI et divers)

DCIDOB 38. La immigració

Dades CEE.

DADES CEE

POBLACIÓ TOTAL I ESTRANGERS RESIDENTS ALS PAÏSOS DE LA CEE (1987) ESTRANGERS RESIDENTS (1987)

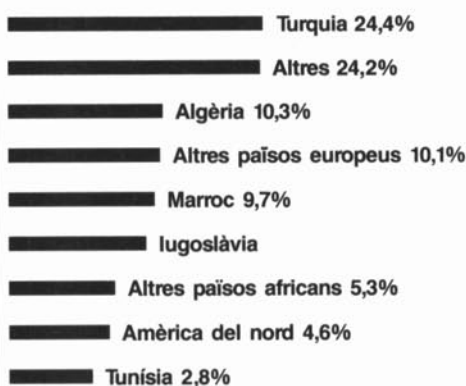
Pais	Població Total mitjana 1988 (1)	Total Estrang. (2)	% Sobre Poblac. (2/1)	De la CEE (3)	% Sobre Estrang. (3/2)	Extra CEE (4)	% Sobre Estrang. (4/2)	% Sobre Tot. Pob. (4/1)
Bèlgica	9.870	853	8,64%	538	63,07%	315	36,93%	3,19%
Dinamarca	5.127	128	2,50%	27	21,09%	101	78,91%	1,97%
RFA	61.199	4.630	7,57%	1.378	29,76%	3.252	70,24%	5,31%
Grècia	9.990	193	1,93%	111	57,51%	82	42,49%	0,82%
Espanya	38.832	335	0,86%	193	57,61%	142	42,39%	0,37%
França	54.480	3.680	6,75%	1.578	42,88%	2.102	57,12%	3,86%
Itàlia (*)	57.344	211	0,37%	79	37,44%	132	62,56%	0,23%
Irlanda (*)	3.538	79	2,23%	65	82,28%	14	17,72%	0,40%
Luxemburg	366	96	26,20%	89	92,71%	7	7,29%	1,91%
Holanda	14.665	568	3,87%	160	28,17%	408	71,83%	2,78%
Portugal	10.250	90	0,88%	24	26,67%	66	73,33%	0,64%
Regne Unit	56.625	1.736	3,07%	754	43,43%	982	56,67%	1,73%

Font: Estadístiques demogràfiques 1989, EUROSTAT (*) Ocupació i atur 1989, EUROSTAT

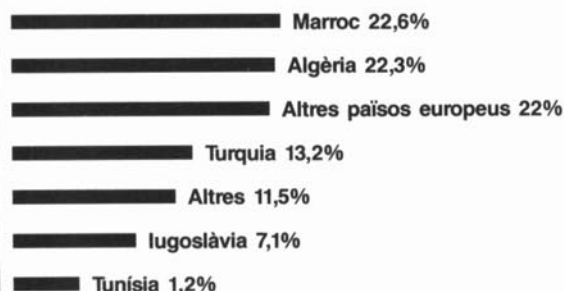
IMMIGRANTS A EUROPA

País (població)	Immigrants no comunitaris	Principal procedència
Bèlgica (9.880.000)	315.000	126.000 marroquins 76.000 turcs
Dinamarca (5.129.254)	102.000	23.000 escandinaus 22.000 turcs
RFA (61.082.800)	2.100.000	1.480.000 turcs 597.000 iugoslavus
França (55.832.000)	2.100.000	800.000 algerians 431.000 marroquins 189.000 tunissians 124.000 turcs
Irlanda (3.515.000)	30.000	17.800 nordamericans
Luxemburg (366.000)	10.000	1.700 iugoslau 1.500 capverdians 500 iranianes
Holanda (14.889.000)	435.000 (300.000 nacionalitzats (d'origen indonesio))	167.000 turcs 130.000 marroquins 60.000 antillians 60.000 moluqueny
Gran Bretanya (56.851.000)	1.850.000	160.000 indis 87.000 jamaicans 62.000 paquistanesos 54.000 de Bangladesh 30.000 capverdians 12.000 brasilers 8.000 angolesos
Portugal (10.212.000)	65.000	3.900 filipins 5.000 polonesos 3.000 egipcis 2.000 iranianes
Grècia (10.002.000)	35.000	18.400 nordamericans 9.200 tunissians 5.000 iugoslau 3.900 iranianes
Itàlia (57.317.000)	220.000 (legals)	Majoria d'africans i latinoamericans
Espanya (39.050.000)	1.500.000 (ilegals) 253.000 (legals)	35.000 marroquins 48.000 latinoamericans 8.000 filipins 10.000 guineans 7.000 iranianes 5.000 paquistanis 4.000 centrefricans
	300.000 (ilegals)	60.000 marroquins 102.000 latinoamericans 35.000 filipins

Composició dels residents estrangers no comunitaris (1998) (%)

Composició dels treballadors estrangers no comunitaris (1988) (%)

Font: Eurostat

DCIDOB 38. **La immigració**

Espanya: País d'immigració recent.

ESPANYA: PAIS D'IMMIGRACIÓ RECENT

Espanya ha sofert en quinze anys un canvi substancial al convertir-se en un país d'immigració deixant de ser, pràcticament, un país amb una gran tradició d'emigració. Els mòbils que han dirigit aquests nous fluxos migratoris al nostre país corresponen a uns condicionaments particulars. Les tendències dels recents fluxos migratoris provinents del Sud, juntament amb les perspectives de l'Europa del 93, fan que el fenomen migratori sigui una de les problemàtiques més urgents de l'agenda política espanyola.

I - Característiques específiques de la immigració a Espanya

Les raons que han fet que Espanya es transformés en un país d'immigració són múltiples. A més d'una disminució considerable de l'emigració espanyola a l'estranger convé afegir, en primer lloc, que el tancament de les fronteres i la imposició de polítiques restrictives a la immigració en els països del Nord i Centre d'Europa a partir de 1973, converteixen a Espanya -de la mateixa manera que altres països meridionals com Itàlia- en un lloc de destí per als emigrants portuguesos i africans. Fins i tot, les mesures adoptades pels Estats Units en el mateix sentit, comporten l'arribada de contingents asiàtics, especialment, filipins i llatinoamericans. No obstant, aquestes migracions es veuran reforçades per la imposició de dictadures en el Con Sud llatinoamericà i en l'antiga colònia espanyola, Guinea Equatorial, generalitzant-se per raons polítiques i econòmiques.

La interrupció de l'èxode rural a Espanya permet, al seu torn, una relaxació en el mercat laboral de determinats sectors marginals que passen a ser ocupats pels immigrants estrangers.

L'obertura espanyola a l'exterior política i econòmicament, juntament amb l'entrada dins la Comunitat Europea, suposa l'entrada de capital estranger i, conseqüentment, la instal·lació d'organitzacions internacionals amb elevats contingents humans.

Espanya, per altra banda, per les seves característiques geogràfiques -la major part dels límits territorials són riberencs- posseeix unes fronteres propenses a una major permeabilitat de la migració de caràcter clandestí essent, per tant, més difícil el seu control. Es, així mateix, lloc d'accés a altres països europeus.

Per últim, l'absència d'una política migratòria definida ha comportat a l'alimentació de la immigració a un ritme més o menys important per dues raons: per als reagrupaments familiars i els refugiats i, en segon lloc, per les pròpies exigències de l'economia, especialment, per l'atractiu de l'economia submergida. La immigració clandestina de mà d'obra és en si mateixa un factor de precarietat i d'inseguretat, i augmenta el grau de dificultat per a la integració dels treballadors en situació regular. De fet, pesa sobre les condicions de treball dels conjunts d'assalariats.

Els empresaris, malgrat el fet de denunciar l'existència d'una demanda de treball no satisfeta pels treballadors nacionals, han optat per reclutar immigrants al millor preu possible en sectors

com l'agricultura que precisa treballs temporals o estacionals. Aquests casos representen el major exponent del binomi submergida-immigració clandestina, amb la conseqüent perturbació del mercat de treball en el seu conjunt.

Des de la perspectiva socio-cultural, Espanya presenta una altra particularitat, compartida amb altres països europeus meridionals. Malgrat la diversitat i convivència de minories en el seu territori, no posseeix l'experiència pluriètnica de la resta de països comunitaris tals com França, Països Baixos o Regne Unit; aquest pot ser un greu factor de tensió que animi brots de xenofòbia.

Amb l'entrada dels noranta, i davant el repte de 1993, la situació ha evolucionat de tal manera que les esferes de poder es troben ja davant d'una problemàtica de doble dimensió; per una banda, establir unes línies centrals, concordants amb la resta de països comunitaris, que permetin un control dels moviments de població -tal i com ho demostra l'últim període de regularització vigent- i, per altra banda, formular polítiques d'inserció dels residents estrangers.

II - Procedència de la població immigrant

Es tracta d'una immigració en la qual la majoria compta amb més d'una dècada de residència a Espanya. Per lloc de procedència els magrebins constitueixen el grup de major tradició en relació al total de població estrangera. El 34% dels magrebins residents al nostre país porten més de 15 anys assentats, en front als immigrants llatinoamericans l'assentament dels quals és més recent, el 65% porta menys de cinc anys residint a Espanya.

Les dades proporcionades per l'Estadística de la Direcció General de la Policia indiquen que el 65,94% de la immigració regular prové de països de la Comunitat Europea. Afegint les poblacions provinents dels Estats Units, del Canadà i del Japó, representa un 71% i tan sols un 29% prové de tercers països.

Segons fonts del Ministeri de l'Interior, al desembre de 1990, els residents regulars a Espanya es distribuïren per país de procedència i percentualment de la següent manera:

LLOC D'ORIGEN	N. RESIDENTS	%
Europa	264.404	66.20
Amèrica	77.678	19.45
Àsia	29.834	7.47
Àfrica	25.375	6.35
Oceania	1.082	0.28
Apatrides	964	0.27
TOTAL	399.377	100.00

Es denota un increment considerable en l'última dècada ja que de 181.544 residents estrangers el 1980 s'ha passat a 399.377 el 1990.

Dels estrangers d'origen europeu sobresurten quantitativament els procedents del Regne Unit amb el 28% , d'Alemanya amb el 16% i Portugal amb el 12.7%.

Del conjunt llatinoamericà destaquen els argentins (15.395), veneçolans (9.446) i xilens (5.737).

Les nacionalitats més representatives d'Àsia i Oceania corresponen als filipins (7.039), els indis (5.851), xinesos (3.702) i japonesos (2.686), aquests últims majoritàriament treballadors d'empreses nipones establertes a Espanya.

El contingent que ha experimentat un major increment ha estat l'africà que de representar el 1980 un 2.5% ha passat al 6.5% el 1990. Els marroquins (16.033) i els provinents de l'Àfrica Subsahariana s'han multiplicat per cinc.

El nombre de treballadors estrangers en situació regular representa menys de l'1% de la població espanyola i menys de l'1.5% si s'afegeix la població clandestina. Encara que percentualment la presència estrangera a Espanya sigui molt inferior a l'existència en altres països europeus (el 1988, la RFA comptava amb un 5.2%, França un 3.8% i el Regne Unit un 1.8% d'estrangers no comunitaris), l'acceleració dels fluxos i la concentració d'aquests en determinades àrees urbanes poden deteriorar ràpidament i greument l'equilibri social.

Pel que fa al nombre d'estrangers en situació irregular, el Ministeri de Treball estima que el seu volum rondaria en uns 170.000 immigrants, amb la següent distribució geogràfica:

LLOC D'ORIGEN	%
Àfrica	61
Europa	18
Àsia i Oceania	16
Amèrica	5

No obstant, convé subratllar un a priori que condiciona tota l'anàlisi; la deficiència de les estadístiques amb resultats molt diversos, imposa relativitzar les dades. Així, un estudi recent de dades oficials rectificades pel Col·lectiu IOE, en el qual s'inclouen variables com el segment poblacional de 0-17 anys o el recompte d'aquells amb «targeta» d'estudiant, ofereix xifres molt més elevades, essent el volum total de residents legals de 540.777 persones per a l'any 1989, que, sumades al col·lectiu il·legal de 294.000 estimat en base a 1986, el resultat total oscil·la en unes 834.777 persones residents a Espanya. Pel que fa a la procedència de la població estrangera la major divergència en les dades resideix en la importància numèrica de la població africana (9.33%), especialment marroquina (38.965 persones, un 7.21%), en front a l'asiàtica (6.26%).

Ambdues fonts, no obstant, coincideixen en assenyalar que del 75 al 85% dels immigrants irregulars procedeixen de països en vies de desenvolupament.

III - Variables socioeconòmiques de la immigració a Espanya

Pel que fa referència a les característiques demogràfiques del sexe i l'edat es detecta una proporció major d'homes (53.8%) que de dones (46.2%). Això pot ser degut a que la immigració il·legal és protagonitzada per varons pel risc que aquesta comporta, mentre que les dones es queden en el seu lloc d'origen fins que es produeix el reagrupament familiar. En quant a l'edat, el perfil rellevant dels immigrants provinents de Portugal i del Tercer Món és el de la persona en edat potencialment activa amb major índex de rentabilitat i predominantment solter, en front al perfil dels immigrants comunitaris entre els que la figura del jubilat assentat en les zones turístiques ocupa un lloc destacat.

Quant a la distribució sectorial i geogràfica es poden identificar diversos grups que permeten deduir una certa especialització laboral segons la procedència de l'immigrant:

Els immigrants comunitaris actius, exceptuant els portuguesos, acostumen a ocupar llocs de treball de mitjana o alta qualificació (en sector serveis) i la seva ubicació està d'acord amb les àrees econòmicament més desenvolupades d'Espanya com Madrid, Barcelona o zones turístiques. Els portuguesos treballen en llocs que requereixen poca especialització, sovint en indústria i construcció. Es situen en les

regions limítrofes al seu país.

Els llatinoamericans corresponen a un perfil similar a l'europeu, per bé que la proporció dedicada al comerç és més elevada i la de serveis menor. Concretament, els centreamericans acostumen a ocupar treballs de menor qualificació. Es localitzen, principalment, en les zones més turístiques, en grans capitals i en la costa nordatlàntica.

Les activitats dels asiàtics i dels africans en rares ocasions són d'elevada qualificació (exceptuant els japonesos o els coreans). Els marroquins, per exemple, dedicats al comerç o a serveis representen quasi els dos terços encara que també figuren en treballs agrícoles i de construcció. Es troben molt concentrats en varies localitats costeres com el litoral barcelonès o a Madrid i extraradis. Per altra banda, els treballadors de Gàmbia s'ocupen en l'agricultura quasi en un 70% i resideixen majoritàriament a Lleida i Girona; els caboverdians es reparteixen entre la mineria, els homes, i el servei domèstic, les dones. Quasi el 40% es situa en la província de Lleó. Els senegalesos semblen especialitzats en el treball agrícola i presenten una major dispersió geogràfica que la resta d'africans. Entre els asiàtics, gran part dels filipins es dediquen al servei domèstic (predomina el sexe femení) i habiten en les grans zones urbanes. Mentre que la majoria dels xinesos formen part del personal de serveis (molt dispersos geogràficament), els indis es concentren en el comerç (a les Illes Canàries) i els pakistanesos estan especialitzats en la mineria o treballen com obrers en la indústria a Jaén i Lleó.

Del repartiment exposat s'observa que la immigració del Tercer Món ha proporcionat força treball a aquells sectors que, per efecte dels ajustaments econòmics, s'han vist abocats a la immersió parcial o total de la seva activitat productiva (sector tèxtil, construcció, etc.). Així, la mà d'obra barata i de baix nivell pel que fa a la qualificació constitueix una necessitat oculta, -sense oblidar el gran pes exercit per l'economia submergida- generadora de buits en el mercat de treball no desitjables, inestables o de baix prestigi social per als treballadors autòctons i coberts, especialment, pels provinents del Tercer Món.

Finalment, la incorporació de treballadors no europeus pot ser percebuda per certa opinió pública com generadora de grans diferències socials, o com propiciatòria de competència a sectors desfavorits de la població activa, sobretot dones.

DCIDOB 38.

La immigració

Procés de regularització de la immigració a Espanya: Un llarg camí a recórrer.

Procés de regularització de la immigració a Espanya:

UN LLARG CAMÍ A RECÓRRER

Espanya, país tradicionalment emigrant, es va convertir, des de finals dels anys 70 i sobretot durant els anys 80, en receptor d'immigració de diversos orígens. El progressiu augment d'aquest fenomen i la incorporació de l'Estat espanyol a la Comunitat Europea (CE) van fer plantejar a l'administració espanyola la necessitat d'iniciar un procés de regularització que organitzés l'entrada i la presència d'aquests col·lectius estrangers.

Les primeres mesures que va prendre l'administració espanyola anaven destinades sobretot a refugiats polítics ja que el procediment a seguir era molt més còmode. Al 1978 l'Espanya democràtica es va adherir al Conveni de les Nacions Unides sobre Refugiats (1951) a fi de regularitzar la situació dels pocs refugiats que hi havia en el seu territori. Més tard, al 1984, es va dictar la llei d'asil.

Així i tot, encara quedava resoldre la situació de la gran quantitat d'estrangers que es trobaven en situacions molt particulars. Aquests eren sobretot d'origen llatinoamericà, filipí i guineà que es trobaven aquí per qüestions d'afinitat cultural o de passat colonial. Tenien un cert tracte de «favor» -entre paternalista i explotador- per part de l'administració espanyola que, a través de circulars del Ministeri de Treball o del Ministeri de l'Interior, anava anunciant les condicions en les que es podien o no legalitzar. Però es mantenia el gran problema del «cercle viciós» entre el permís de residència i el permís de treball. A finals dels anys 70 el ministre de l'Interior Martín Villa va decretar una primera amnistia per a tots els llatinoamericans, molts dels quals tenien problemes polítics - encara no existia la llei d'asil- amb l'objectiu de que poguessin regularitzar la seva situació.

Paral·lelament, en aquesta època ja hi havia a Espanya una colònia de marroquins que s'havia anat formant al llarg dels anys 60 quan es van portar a terme totes les obres d'autopistes i d'hotels. Per altra banda, al 1973 es van començar a tancar fronteres europees i molts magrebins que anaven cap a França o centre-Europa es van tenir de quedar aquí. El govern espanyol va deixar desenrotllar aquesta situació perquè no afectava ni econòmica ni políticament.

La llei d'Estrangeria

A mitjans dels anys 80 a causa de

l'augment de la immigració i l'entrada d'Espanya a la CE es va tenir de formular una llei per regular la situació. La llei d'Estrangeria es va aprovar l'any 1985 i el seu reglament al 1986.

Aquesta llei, molt semblant a l'Alemanya, exigia un contracte de treball que teòricament s'havia d'obtenir al país d'origen a través de l'ambaixada espanyola on s'havia de registrar el contracte de treball i esperar un avis especial per a venir a treballar aquí.

De fet, això només ho han aconseguit els treballadors de les multinacionals, els càrrecs importants, els intermitjos i gent qualificada. Per tant s'ha demostrat que aquesta llei no és adequada per solucionar la realitat de la immigració a Espanya. La majoria de treballadors immigrants són de països de l'anomenat tercer món i no tenen possibilitats de portar a terme els tràmits necessaris per acollir-se a la llei. Per tant, la situació d'il·legalitat de molts immigrants es manté. A França, per exemple, hi ha 4 milions d'estrangers i diuen que uns 400 mil es troben en situació irregular. A Espanya, comptant que hi hagi uns 600 o 700 mil immigrants, hi ha uns 200 mil en situació d'il·legalitat. La diferència és notable.

Una altra qüestió que es va començar a plantejar l'any 1988 és la continua filtració de molts immigrants estrangers a través del turisme. Per això, al febrer de 1989 va sortir un decret del Ministeri de l'Interior que exigia als que entraven a Espanya com a turistes un mínim de mitjans econòmics i el bitllet de tornada. Aquesta mesura va ser molt contestada, principalment pels ambaixadors llatinoamericans ja que bàsicament van ser els seus compatriotes els que en van rebre les conseqüències.

L'exigència de visat

Per altra banda, el govern espanyol va anar denunciant els antics convenis que havia firmat amb diversos països del Magreb i alguns altres, com Sierra

Leona, sobre la no exigència de visat per entrar al país. Però fins el 15 de maig de 1991, a causa de l'espera d'una política de migracions comuna a nivell de la CE i la Guerra del Golf, no es va portar a la pràctica l'exigència de visats als immigrants originaris dels països abans esmentats. A canvi d'aquesta mesura s'han ofert moltes contrapartides, sobretot al Marroc, en quan a contraprestacions econòmiques, programes de cooperació, avantatges en assumptes de pesca i una regularització de tots els marroquins ja instal·lats en territori espanyol. Aquest últim punt s'ha portat a terme conjuntament entre el Ministeri de l'Interior, la policia i els consuls del Marroc.

Ara Espanya ja té una llei d'estrangeria i exigeix visats, s'ha, en definitiva, protegit de l'exterior, es troba en la fase d'aclarir la situació de la immigració localitzada a l'interior de seves fronteres.

Conclusions

Bàsicament la idea de la regularització ha estat aquesta: Una vegada solucionat el problema fronterer, aclarir el que hi ha dins el territori espanyol, legalitzant la població immigrant. Per això s'ha aprovat l'anomenat procés extraordinari de regularització que abarca del 10 de juny al 10 de desembre de 1991. Les condicions que demana l'administració són tenir el passaport i un contracte o una oferta de treball. S'incedeix, principalment en el fet que és una regularització de treballadors. La qüestió dels estudiants, els jubilats i les famílies, en principi, no es planteja i tampoc preocupa massa. La majoria d'estudiants i jувilats són d'origen europeu, però queda el problema de les famílies. A través d'aquest procediment només hi ha possibilitat de regularitzar les famílies que ja estan aquí i les recomanacions de l'administració són que no s'estimuli la vinguda de familiars. Això és una contradicció amb els drets i les recomanacions que fa el Consell d'Europa en matèria d'immigració. L'administració espanyola no nega aquest dret però el dificultarà molt.

En general, tota la política d'Estrangeria està essent restrictiva no tan per la negativa sinó per la lentitud del procediment.

(continua a la pàgina 16)

DCIDOB 38.
La immigració

Cronologia internacional.

CRONOLOGIA INTERNACIONAL

JUNY

1.- Estats Units i la URSS arriben a un acord de principi, en la reunió de Baker i Bessmertnij a Lisboa, respecte a les divergències d'interpretació sobre el Tractat CFE. Així queden desbloquejades les negociacions sobre el desarmament i la celebració d'una propepra cimera dels dos Caps d'Estat a Moscou.

2.- L'agència albanesa de notícies ATA informa que el govern i l'oposició estan disposats a formar un govern «d'estabilització del país» per a resoldre la greu crisi que ha provocat la vaga general de dues setmanes.

Ràdio Kuwait fa públic un decret de l'emir Al Sabah que convoca les eleccions legislatives del país per al mes d'octubre de 1992.

3.- El govern colombià inicia a Caracas les converses de pau amb el grup guerriller Simón Bolívar, format per l'Exèrcit d'alliberament nacional (ELN) i les Forces armades revolucionàries colombianes (FARC).

A Vilna, el Parlament lituà és envoltat per efectius de l'exèrcit soviètic. El President Landsbergis declara com molt amenaçadora la situació i demana a la població que es reuneixi davant la seu del Parlament.

Avions israelians destrueixen la caserna dels serveis d'intel·ligència d'Al Fatah al sud de Líban, hi moren almenys tres persones.

Els països de l'Organització per a la Unitat Africana (OUA) signen l'acta de constitució de la Comunitat Econòmica Africana.

4.- El Front Islàmic de Salvació (FIS) denuncia la mort a Argel d'almenys sis militants en dispersar la policia a milers de manifestants. L'aitol·là Jhamei, en la commemoració del segon aniversari de la mort de Jhomeini, saluda el desvetllament de la consciència dels pobles musulmans i, amb referència als esdeveniments d'Algèria, ret homenatge a la lluita dels grups islàmics d'Àfrica del Nord.

5.- Israel i la CE es posen d'acord, a París, per a la participació comunitària en una conferència de pau sobre l'Orient Mig, en la reunió entre el ministre d'exterior, Levy i els integrants de la troika comunitària.

L'aviació israeliana realitza el tercer atac en els últims dos dies, contra posicions de la guerilla palestina al Sud del Líban.

Tal com el president De Klerk va prometre l'1 de febrer a Ciutat del Cap, el Parlament sudafricà vota l'abolició de la llei de la propietat de la terra i la llei de zones habitades separades, dues de les tres bases jurídiques que quedaven de l'apartheid.

En el discurs de recepció del premi Nobel de la Pau a Oslo, Gorbtxov demana a Occident un suport massiu per assegurar l'èxit de la perestroika i afirma que d'aquest èxit depèn el futur de la pau.

6.- Els ministres d'Exteriors de la OTAN decideixen a Copenhague oferir a la URSS i altres països d'Europa de l'Est un marc més ampli de relacions, que inclogui la política de seguretat, les noves estratègies militars, el desarmament i reconversió de les indústries de defensa.

7.- El FIS algerià anuncia l'acabament de la vaga general indefinida, que havia convocat dues setmanes endarrera, per les seguretats rebudes sobre la convocatòria de les eleccions presidencials i legislatives abans de la fi de l'any. Baker i Bessmertnij intercanvien a Ginebra noves propostes per al tractat de reducció dels arsenals nuclears estratègics (START) sense arribar a un ple acord.

8.- El president de Colòmbia, C. Gaviria, dissol el Congrés i convoca eleccions legislatives anticipades per al 6 d'octubre.

9.- Un congrés que reuneix tots els corrents polítics de Jordània adopta una carta nacional que consagra el pluralisme.

11.- El nou primer ministre albanès, Ylli Bufi, forma un Govern de salvació nacional, que és el primer no comunista en més de 40 anys.

El President Eyadema de Togo accepta la celebració d'una conferència nacional, després de la vaga indefinida iniciada el dia 6 per l'oposició i dels violents enfrontaments esdevinguts a Lomé els dies 10 i 11.

15.- L'Assemblea de Colòmbia decideix convocar eleccions per al 27 d'octubre, després de l'acord obtingut entre els partits i el President de la República, C. Gaviria.

17.- El Parlament Sudafricà treu l'última llei de l'apartheid que classificava els sudafricans pel color de la pell. EE.UU. felicita al Govern per aquesta decisió, però declara que mantindrà les sancions econòmiques fins que siguin alliberats tots els presos polítics.

A l'Índia el Partit del Congrés obté la majoria relativa en les eleccions i haurà de governar amb pactes.

25.- Les Repúbliques d'Eslovènia i Croàcia proclamen de forma unilateral la seva independència de Iugoslàvia. Hores després, el Parlament federal concedeix a les institucions federals l'adopció de les mesures necessàries per impedir el canvi de fronteres a Iugoslàvia.

27.- En reunions successives a Belgrad i Zagreb, la troika de la comunitat europea aconsegueix que s'arribi a un alto-el-foc i a la suspensió per tres mesos de l'aplicació de la declaració d'independència de Eslovènia i Croàcia.

JULIOL

1.- La policia ocupa la seu central del Front Islàmic de Salvació (FIS) a Algèria, i dispersa, tot fent algunes detencions, als militants concentrats a l'entorn, per a protestar de l'empresonament, el dia anterior, del principal dirigent del moviment integrista, A. Madani. El sis països del Pacte de Varsòvia -URSS, Bulgària, Hongria, Polònia, Rumania, Txecoslovàquia- firmen a Praga la dissolució del pacte militar després de trenta-sis anys de la seva creació.

3.- El president polonès, L. Walesa, anuncia les primeres eleccions parlamentàries lliures per al 27 d'octubre.

5.- Després de dures converses entre l'OLP i les autoritats del Líban, l'exèrcit libanès ocupa les últimes posicions dels guerrillers palestins. El balanç de la setmana ha estat de 73 morts i uns 200 ferits.

7.- Una altra vegada, després de constants violacions, en la reunió de Brioni, s'acorda un alto-el-foc a Iugoslàvia.

9.- La guerra continua a Iugoslàvia, entre Sèrbia i Croàcia, amb acusacions mútues d'incompliment dels acords.

13.- El Secretari General de la ONU, J. Pérez de Cuéllar, manifesta que 36 països participaran al Sàhara Occidental per supervisar l'alto-el-foc i el referèndum d'autodeterminació.

15-17.- El grup dels set països més industrialitzats defineixen a Londres el nou ordre mundial, marcat profundament per la passada guerra contra l'Irak: més autoritat i mitjans per l'ONU, control estricte sobre la fabricació i venda d'armaments, harmonia a Europa, pau al Pròxim Orient.

G. Bush i M. Gorbtxov arriben a un acord total per signar el tractat START.

18-19.- Els Caps d'Estat i de Govern dels 19 països llatinoamericans, amb Espanya i Portugal, es reuneixen a Guadalajara (Mèxic) en la I Conferència Iberoamericana.

20-22.- J. Baker es reuneix al Caire amb el ministre d'Exteriors del Líban, F. Bueiz, per tractar de la convocatòria d'una conferència internacional de pau per al Pròxim Orient. També Jordània recolza l'esforç negociador d'Estats Units. Mentre, Israel no dona una resposta clara a la seva participació en la conferència.

28.- El primer ministre de Madagascar, V. Ramahatra, dimiteix i el President de la República, D. Ratsiraka, anuncia l'organització d'un referèndum sobre una nova constitució, després de les protestes i manifestacions de l'oposició.

31.- Bush i Gorbtxov signen el Tractat de Reducció dels armaments estratègics (START) que obliga a reduir el 30% de la capacitat nuclear intercontinental d'ambdues potències.

AGOST

2.- El conflicte entre serbis i croates arriba a un punt dramàtic, quan es coneix la matança de 80 policies croates a mans de milicians serbis i tropes de l'exèrcit federal.

4.- El govern israelià aprova en prin-

cipi la seva participació en la conferència de pau.

6.- Arafat, líder de l'OLP, accepta la conferència de pau sense condicions, però diu que no capitularà davant les reserves americanes i israelianes respecte a la representació palestina.

7.- L'exèrcit turc fa una gran operació militar contra les bases dels kurds de l'altra banda de la frontera amb Irak, com a resposta a la mort de 9 soldats turcs i al segrestament de 10 turistes alemanys.

El Front Polisari denuncia el segon atac de l'aviació marroquina contra Tifariti en el Sàhara Occidental.

8.- L'organització Yihad Islàmica allibera al periodista britànic McCarthy, que ha estat cinc anys com ostatge al Líban.

9.- El Govern de Moçambic i la Resistència Nacional (RENAMO) acaben a Roma la setena ronda de negociacions, sense haver arribat a un acord de pau, després de quinze anys de guerra civil.

16.- El Govern sudafricà decreta una amnistia general per gairebé tots els exiliats.

18-19.- El President de la URSS, Gorbtxov, és derrocat per un cop conservador. Retingut a la residència d'estiu a Crimea, és declarat incapaç d'assumir les seves funcions per raons de salut. És reemplaçat pel vice-president, G. Yanayev, que decreta l'Estat d'emergència, la censura i la prohibició de manifestacions. En el centre de Moscou, davant del Parlament rus, Eltsin demana a l'exèrcit que s'uneixi al poble i convoca a la vaga general i a la desobediència civil. Molts milers de ciutadans surten al carrer i defensen el Parlament rus. Una part de l'exèrcit s'uneix a Eltsin, hi ha escaramusses. Les repúbliques bàltiques d'Estònia i Letònia proclamen la independència.

21.- A la tarda és confirmat el fracàs del cop d'Estat. Són arrestats els membres de la Junta colpista i se suïcida el ministre de l'Interior, Boris Pugo.

22.- Gorbtxov torna a Moscou i es declara partidari d'accelerar les reformes, fer aliança amb Eltsin i les forces democràtiques i organitzar un nou govern.

24.- Gorbtxov, bo i negant-se a condemnar tots els comunistes, en una de-

claració escrita, denuncia l'actitud dels dirigents del PCUS durant el cop d'Estat, presenta la seva dimissió com a secretari general i invita al comitè central a dissoldre's. El PC és prohibit en l'Exèrcit i en els organismes de l'Estat i els seus béns passen al control dels Parlaments de les Repúbliques.

Marroc reconeix que el seu exèrcit ha fet una operació de neteja en els territoris prop del Front Polisari. I de moment impedeix l'accés dels equips de l'ONU al Sàhara Occidental.

25.- El Parlament de Bielorrússia proclama la independència d'aquesta república.

Davant de l'enfonsament del poder central en la URSS, molts líders occidentals es mostren preocupats pel control de les armes nuclears en el territori de la Unió Soviètica.

27.- El Govern i la guerrilla de Cambodja aconsegueixen un acord important de desmobilització dels quatre exèrcits ara enfrontats, en la reunió de Pattaya. Un equip de l'ONU supervisarà el procés fins la celebració de les eleccions i la transició a un nou règim.

29.- El President rus, Eltsin, declara que respectarà les fronteres de les repúbliques que signin el Tractat de la Unió, però si una República surt de la Unió, caldrà negociar sobre territoris i fronteres.

SETEMBRE

1.- Gorbtxov reconeix, per primera vegada des de la proclamació de la independència de Lituània al març de 1990, el dret de les tres repúbliques bàltiques a separar-se de la URSS.

2.- Bush anuncia el restabliment de relacions diplomàtiques entre EE.UU. i les repúbliques d'Estònia, Letònia i Lituània.

El primer ministre britànic, J. Major, inicia una visita oficial a Pequín, que és la primera d'un líder occidental des del juny de 1989, després de la violenta repressió de l'exèrcit a la plaça Tiananmen.

4.- El president sudafricà, F. de Klerk, proposa un model de Constitució post-apartheid, basat en un sistema de sufragi universal directe, sense cap base racista, però amb mesures institucionals de protecció dels drets i valors de les minories, entre elles la blanca.

6.- Les forces de l'ONU inicien el seu desplegament a l'Aaiun en la zona controlada pel Front Polisari, per posar en marxa el pla de pau.

Els ministres d'Exteriors de la CE decideixen a Brusel·les tirar endavant la conferència internacional per la pau de Iugoslàvia, encara que no s'hagi aconseguit totalment l'alto-el-foc entre serbis i croates.

9.- A Sudàfrica, les direccions de les rivals ANC i Inkatha amb l'arquebisbe D. Tutu denuncien que l'explosió de violència entre els partidaris d'ambdues organitzacions, que ha causat més de 50 morts, ha estat deliberadament provocada per fer fracassar el delicat procés de pau ja iniciat.

10.- La presidenta de Filipines, C. Aquino, encapçala una marxa de desenes de milers de persones fins el Senat per a convèncer als 23 senadors que reconsiderin el seu refús al tractat sobre el manteniment de les bases d'Estats Units en el territori filipí.

11.- Gorbtxov, en una conferència de premsa amb Baker, anuncia que la URSS negociarà amb el Govern de Cuba la retirada dels onze mil militars presents a l'illa i una transformació de les relacions soviètico-cubanes que siguin mútuament beneficioses, alliberades d'altres elements d'èpoques anteriors.

13.- El president iugoslau, S. Mesic, demana una intervenció ràpida de l'ONU per parar la guerra.

A Marroc el rei Hassan allibera el pres polític més antic, Abraham Serfaty, tot decretant la seva expulsió a França.

14.- El règim cubà declara que la decisió unilateral de la URSS d'evacuar els seus militars de Cuba equival a donar llum verda a EE.UU. per realitzar els seus plans agressius i creu que la decisió de la URSS sols seria raonable, si a la vegada Estats Units desallotgés la base de Guantànamo.

16.- El Senat filipí rebutja per 12 vots contra 11 l'acord entre Manila i Washington sobre la presència de bases americanes en les illes. La Presidenta Aquino anuncia que sotmetrà la qüestió a un referèndum.

17.- Els presidents de Croàcia, F. Tudjman, i de Sèrbia, S. Milosevic, i el ministre federal de Defensa, general V. Kadjevic signen un nou alto-el-foc en una reunió a Igalò (Montenegro) amb el bri-

tànic Carrington, president de la conferència de la pau de L'Haia.

S'inaugura la 46 Assemblea General de l'ONU amb l'acceptació de set nous membres: les tres repúbliques bàltiques, les dues Corees, Micronèsia i les illes Marshall.

18.- La treva negociada per Carrington a Iugoslàvia ha estat repetidament violada a Croàcia.

19.- El Soviet Suprem es reuneix per l'aprovació del pressupost i l'elaboració del nou tractat de la Unió, la nova Constitució i nombroses lleis que hauran de regular les estructures econòmiques que portin a l'economia de mercat i a la reforma agrària.

20.- En una declaració comuna, els Dotze exclouen la seva intervenció militar a Iugoslàvia. Els ambaixadors davant la OTAN discuteixen a Brusel·les el fracàs dels esforços de la CE en el conflicte de Iugoslàvia.

22.- Els Caps d'Estat de Xile i Mèxic, P. Aylwin i C. Salinas de Gortari, signen un acord bilateral de lliure comerç després d'un any de negociacions.

23.- Les autoritats iraquianes confisquen a la missió d'experts de l'ONU documents descoberts en un immoble de Bagdad que demostren l'existència de projectes nuclears clandestins a Irak.

Els governs de França i Bèlgica decideixen enviar paracaidistes a Zaire per protegir els ciutadans occidentals dels disturbis ciutadans que han esclatat, iniciats pels mateixos soldats de l'exèrcit a Kinshasa.

El Consell de Seguretat de l'ONU fa un ultimàtum a Irak perquè alliberi els experts de l'ONU que té rentinguts a Bagdad i doni una resposta escrita autoritzant els helicòpters de l'ONU a sobrevolar el seu territori.

El Govern del Salvador i el FMLN, reunits a Nova York, arriben a un acord per a la reintegració dels guerrillers a la vida civil.

24.- Amb l'arribada de 450 militars francesos i 500 belgues sembla que s'ha restablert la calma a Kinshasa on els enfrontaments i pillatges van causar uns trenta morts. Centenars d'estrangers són evacuats.

25.- Uns deu mil miners romanesos de la conca de Jiu assalten i calen foc a la seu del Govern a Bucarest.

26.- La manifestació violenta dels miners a Bucarest continua, amb almenys

4 morts i més de 100 ferits. El Ministeri de Defensa ordena desplegar l'Exèrcit per tot el país i subministrar als soldats municions de guerra. Els miners exigeixen la dimissió del president Iliescu.

Comença a San Salvador el procés judicial contra 9 militars, entre ells un coronel i dos tinentes, presumptes autors de la mort de 6 jesuïtes i dues altres persones de la Universitat Centroamericana (UCA) el 16 de novembre de 1989.

27.- El President romanès, I. Iliescu obre negociacions amb l'oposició parlamentària per a la formació d'un govern d'apertura.

La CE acorda atorgar una ajuda d'urgència d'un milió d'ecus al Zaire, després dels enfrontaments i pillatges de la setmana passada, i fa una crida per la democratització del país i per a la satisfacció de les aspiracions de la població.

G. Bush anuncia en un discurs a la nació, una sèrie de mesures de reducció d'armament nuclear, com l'eliminació de les armes curtes nuclears de terra i mar, i proposa a la URSS l'eliminació de tots els míssils balístics amb caps nuclears múltiples.

28.- El President Gorbtxov considera molt positiva la proposta de Bush de reduir l'armament nuclear i manifesta que la URSS està disposada a seguir-la.

EE.UU. comença a posar en pràctica el programa de desarmament i suprimeix l'Estat d'alerta que han mantingut el 30% dels seus bombarders estratègics i els míssils balístics intercontinentals durant 24 anys.

Els parlamentaris de l'OLP acaben la reunió a Algèria amb el triomf de la línia pragmàtica de I. Arafat. Per 256 vots a favor, 68 en contra i 12 abstencions s'aprova la participació en la conferència internacional de pau. Abul Abbas dimiteix del comitè executiu.

El Consell Atlàntic de l'OTAN celebra a Brusel·les una reunió extraordinària per adherir-se a la proposta d'Estats Units sobre el desarmament nuclear.

29.- El President del Zaire, Mobutu S. Seko, nomena com a primer ministre a E. Tshisekedi, líder de l'opositora Unió per a la Democràcia i el Progrés social, amb l'intent de superar la crisi política provocada pels violents disturbis que han causat 117 morts i 156 ferits la setmana passada.

30.- A Haití un grup de militars dona un cop d'Estat, amb 25 morts i 200 ferits, i arresta el President J.B. Aristide.

DCIDOB 38. **La immigració**

La integració, quelcom més que bona voluntat.

LA IMMIGRACIÓ, QUELCOM MÉS QUE BONA VOLUNTAT

La integració dels col·lectius immigrants en la nostra societat és una qüestió que no es pot obviar durant més temps. Espanya ha deixat de ser lloc de pas, per a convertir-se en país receptor d'aquestes poblacions, i malgrat l'enduriment de les condicions d'entrada i permanència, molts d'ells han decidit residir i treballar al nostre país. Fenòmens tals com el reagrupament familiar i l'aparició de les segones generacions no fan sinó reforçar la seva presència a la nostra societat.

Aquesta integració planteja, sobretot, problemes socials i polítics que incideixen directament sobre l'opinió pública. Des d'aquestes línies volem argumentar que per tal de poder abordar aquestes problemàtiques, aportant solucions que no es limitin al terreny assistencial, cal analitzar la integració des dels mecanismes culturals que genera la nostra societat per conceptualitzar realitats culturals diferents.

A què ens referim quan parlem d'integració? Quan s'empra aquest terme sovint sorgeix una forta polèmica sobre el seu contingut. En conjunt, podríem parlar de tres formes d'abordar l'integració. Per una banda, des d'una perspectiva assimilacionista, es defensa l'argument de que els nous vinguts han de ser totalment assimilats per la societat receptora. Un criteri etnocèntric, és a dir, de superioritat cultural, justifica l'aculturació de les poblacions novingudes per mitjà de l'inculturació que es desenvolupa en la societat que els acull.

Una segona forma, oposada a la primera, entendria la creació d'una societat en base al principi relativista, pel qual tota cultura i les seves manifestacions són acceptables, s'entenen amb els seus propis termes i, degut a això precisament, no permeten la comunicació intercultural. El resultat d'aquesta perspectiva no és sinó la segregació o ghettificació de les poblacions novingudes.

La tercera fórmula, que és la que nosaltres defensem, es fonamenta en el

manteniment de certs criteris universalistes, pels quals és possible establir comunicació entre els homes, malgrat les seves diferències culturals. L'objectiu d'aquesta tercera concepció seria aconseguir una integració plena d'aquests col·lectius d'immigrants dins d'un marc social que garantis el reconeixement, la valoració i el respecte de les pluralitats culturals i humanes més diverses.

Però per a aconseguir aquesta integració plena cal quelcom més que bona voluntat. Els problemes que planteja aquest model són molt més delicats del que sembla a primera vista.

En primer lloc, caldria dir que en el procés d'integració no es troben implicats sols els immigrants sinó també la societat que els acull. Aquest pressupost és fonamental pel concepte d'integració que estem desenvolupant, i potser aquesta sigui la qüestió més difícil a resoldre (a entendre?). Per la nostra societat, la integració suposa l'apertura cap a aquestes poblacions estrangeres, tot valorant positivament les seves manifestacions culturals diferents. Per part dels immigrants, hi ha una clara intenció d'integrar-se, en alguns casos tot i adoptant una forma d'assimilació i d'aculturació voluntària (és a dir, seguint els patrons d'integració assimilacionista que desenvolupa la nostra societat). Paradoxalment, podríem dir que els immigrants estan més oberts a acceptar regles i patrons que no són seus que no pas nosaltres. Es podria argumentar que ells tenen una raó que els obliga a integrar-se: la seva estabilitat laboral i social. Però, quina és la raó que fa que nosaltres haguem d'obrir-nos cap aquesta gent? Quin benefici ens reporta això? A nivell de la gent del carrer, com explicar a uns pares que la presència al col·legi d'infants immigrants és quelcom positiu pel desenvolupament dels seus fills?

Els intents d'integració topen, com ja hem dit, amb tota una sèrie de problemàtiques socials i polítiques concretes. La societat d'acollida ha de fer front a qüestions de treball, habitatge, educa-

ció o serveis socials que plantegen l'arribada dels col·lectius immigrants. Mitjançant una sèrie de decisions polítiques totes aquestes problemàtiques es poden resoldre, encetant actuacions puntuals dins del terreny assistencial, tot desenvolupant un discurs humanitari d'acceptació de la presència d'aquests col·lectius en la nostra societat.

Això pot ser un primer pas, però el model d'integració que defensem requereix quelcom més. Reclama per part de la societat d'acollida un intent de revisió dels conceptes i dels patrons epistemològics i cognoscitius que emprava per abordar el (re)coneixement de la diversitat cultural i humana. Si tota cultura pren sentit dins d'ella mateixa, proporcionant als seus membres els elements de significat per a les seves accions, llavors tot és explicat des de la pròpia cultura, i per tant, el recurs a altres explicacions provinents de fora d'aquest model monocultural sembla innecessari.

Enfront d'aquest model, el diferent apareix com estrany, com quelcom del que s'ha de desconfiar. El cert és que els estrangers generen tensió, en quant que la seva categorització en el model monocultural no apareix clarament definida. Es recorre a imatges incompletes, sovint estereotipades, dels novinguts, que no fomenten sinó la deformació de la realitat d'aquests col·lectius. És per això que, sovint, en els patrons d'auto-reproducció de la pròpia cultura, s'aprofita per qüestionar la validesa de les altres cultures. La nostra és la veritable cultura, mentre que les altres són declarades com a inferiors o il·legítimes. A partir d'això podem anar argumentant perquè cal modificar aquests patrons cognitius.

En principi no hi ha res que justifiqui que la defensa de la pròpia cultura ha de suposar qüestionar les altres. Tampoc creiem que s'hagin de mesurar les altres cultures a partir dels criteris de la nostra. Fer això dificulta tot intent de comprensió cultural, i el que és més

(continua a la pàgina 21)

aquí i això és greu. Hi ha molta gent que no està rebent el seu permís de treball o residència i que van presentar la seva documentació al juliol. Dels 17.000 o 18.000 expedients que s'han presentat a Barcelona, de moment no s'han aprovat ni 5.000. L'únic que s'ha fet es prorrogar el termini de validesa del resguard més enllà dels tres mesos previstos.

L'Administració també hauria de establir normes internes molt concretes sobre com fer la regularització, de manera que els funcionaris no poguessin interpretar la llei al seu aire, com passa ara.

La política nacional de treball que s'aplica a Espanya perjudica a l'immigrant. L'estranger que no pugui aportar un contracte de treball o que no pugui demostrar un projecte viable es quedarà penjat. El problema, per tant, no s'acaba el dia 10 de desembre, sinó que comença el dia 11 d'aquest mes. Què passarà amb aquesta gent?.

— **El problema és de l'Administració catalana o espanyola?**

— La Generalitat diu que és un proble-

Feliciano Biskit

ma de Madrid, però això no és suficient; la majoria de les roses que es venen el dia de Sant Jordi estan cultivades per mans estrangeres. Els organismes catalans tenen l'obligació moral de lluitar pels seus immigrants.

— **Ajudareu a immigrants d'altres indrets de l'Estat?**

— La Federació és catalana, però hi ha altres col·lectius d'altres comunitats que estan prenent bona nota i probablement crearan organismes similars. Possiblement més endavant es consolidi una «federació de federacions», un organisme federatiu que inclogui totes les federacions espanyoles.

Si ets **Immigrant Estranger, Peticionari d'Asil o Refugi**, en el SAIER trobaras la Informació, Atenció i Assessorament que donen les entitats:

- Centre d'Informació per a Treballadors Estrangers (CITE). Informació, assessorament i tramitació per a l'obtenció dels **Permisos de Residència, Treball i Nacionalitat**. Orientació Laboral.
- Col·legi d'Advocats. Assessorament

jurídic i tramitacions legals de totes aquelles situacions en les que, en relació a la pròpia Llei d'Estrangeria i Normativa derivada de la mateixa, incideix la condició d'estranger.

- Associació Catalana de Solidaritat i Ajut al Refugiat (ACSAR). Assessorament legal, inserció laboral i repatriacions dels peticionaris d'**Asil i Refugi**. Trobaras, a més, qualsevol informació que puguis necessitar sobre serveis sanitaris, socials, educatius, culturals, etc.

I també com pots posar-te amb contacte amb les associacions d'immigrants estrangers.

Totes les informacions i els assessoraments que sol·licitis són gratuïts.

El SAIER està localitzat a l'Avinguda del Paral·lel 202. Seràs atès de dilluns a divendres, de 10 h. a 14 h., o pots telefonar al 423 78 28 i 423 72 08, i en cas d'urgència les 24 hores del dia al 900 30 90 30.

(continuació pág. 17)

greu, prejutjat la relació que es pugui establir entre membres de diferents cultures. Cal doncs, erradicar amb fermesa el prejudici etnocèntric, degut a què aquest es configura com el discurs on es recolzen les manifestacions de discriminació racial o xenòfoba.

Per altra banda, la percepció de les altres cultures com a formes tan vàlides com la nostra d'organitzar la vida humana, ens ha de servir com a mitjà per a relativitzar la nostra cultura. Nosaltres formem part d'una més de les moltes cultures que existeixen; ni la millor ni l'única. És llavors a partir de l'intercanvi i la comparació intercultural on es desenvolupa la idea que el coneixement d'aquestes diferències és ben útil per tal que ens coneguem a nosaltres mateixos.

Tal com hem pogut anar veient fins ara, la modificació d'aquests criteris cognoscitius no és gens fàcil. Pensem que un dels camins que poden afavorir-la és l'educació. Michel de Montaigne digué un cop que «tots vivim limitats per nosaltres mateixos, i amuntegats, no veiem més enllà dels nostres nassos». D'aquesta manera es volia manifestar contrari al tancament intracultural i, favorable al diàleg intercultural, creia que la tasca específica de l'escola és rectificar aquesta miopia constitutiva de tota cultura. L'escola per corregir aquesta deformació congènita hauria d'educar en el dubte, en l'autoreflexió enfront la pròpia realitat cultural, a partir del reconeixement i la comprensió d'altres formes culturals. La presència dels col·lectius immigrants a l'escola comença

a ser important, i aquest pot ser el primer lloc on podem apreciar els avantatges que suposa la creació d'una societat basada en les relacions interculturals.

Després de tot això, sembla evident que el procés d'integració és llarg i difícil, i que implica tant els qui vénen com els qui els rebem. Que no es tracta tan sols de desenvolupar polítiques d'assistència sinó també polítiques d'integració. I sobretot, que cal que es modifiquin els criteris que han definit allò «estranger» o allò «diferent» com quelcom a tractar amb recel. És quasi impossible detallar fórmules d'integració aplicables a tot moment i situació; no obstant creiem que cal destacar certs criteris a partir dels quals començar a treballar i a dialogar. Especialment això darrer.

DCIDOB 38. La immigració

La història de Bijam, un iranià que ha creat el taller <<Moto Moto>>.

LA HISTÒRIA DE BIJAM, UNA IRANIÀ QUE HA CREAT EL TALLER «MOTO MOTO»

Quan arribes al taller mecànic de Bijam Aram al barri del Poble Sec de Barcelona, no pots imaginar tota la història que hi ha al darrera. Una història de patiments, com la de la majoria d'immigrants que arriben aquí, superats amb tenacitat i esforç. «Moto Moto» és el nom del taller on Bijam, el seu germà Behrooz i un altre iranià, Parad, treballen cada dia per aconseguir guanyar-se la vida dignament. Els tres tenen estudis universitaris, estudis trencats per unes idees polítiques no acceptades durant l'època del Xa i, posteriorment, amb Jhomeini. Encara que treballen en ocupacions totalment diferents dels estudis que van començar, Bijam té molt clar que una educació universitària influeix decisivament en la facilitat per sobreviure: «El 95% dels immigrants del meu país tenen títol universitari, i quan arriben aquí es busquen la vida, potser no en el seu camp de treball, però amb els seus coneixements poden moure's més».

Història d'un exili

Bijam és solter, té 32 anys; des del juliol de 1983 és a Espanya. Els seus pares són a l'Iran, els altres dos germans els té també a Barcelona. El seu germà gran va sortir abans de la revolució per problemes amb el règim del Xa i després, en la revolució, va ser detingut pel règim de Jhomeini a causa de la afiliació a un partit polític. Arribà a Barcelona el 1980 perquè un amic seu ja hi vivia. Això va decidir el destí posterior dels germans Aram.

Bijam no és musulmà, encara que els seus pares ho siguin, es considera persona no religiosa. Per problemes polítics va ser perseguit i es va amagar durant tres mesos en una ciutat fronterera amb el Pakistan. Tenia quinze dies per presentar-se a la justícia i donar tres noms i adreces de gent relacionada amb el seu moviment, si no ho feia quedava codemnat a mort i declarat impur i enemic d'Alà.

Bijam va travessar amb moto les muntanyes que separen Iran i Pakistan, com una premonició d'allò que després

a Europa li canviaria la vida. A Pakistan va haver de pagar suborns per aconseguir un passatge d'avió cap a Europa. Després de moltes vicissituds va arribar a Barcelona.

Problemes econòmics

— **Tenir un germà, quan vas arribar, et va fer més fàcils les coses?**

— Econòmicament, a través del meu germà, tenia facilitat com estudiant d'universitat a Barcelona, per rebre dels pares una quantitat de diners, però, quan vaig arribar, aquesta facilitat va quedar suprimida. Els problemes econòmics van ser molt forts. Vam viure durant dos anys a uns baixos. Rebiem una subvenció de 18.000 ptes de la Creu Roja, de les quals 10.000 eren pel lloguer. En la Universitat no em van convalidar els estudis fets a Iran, i vaig començar arquitectura.

Bijam havia començat la carrera de medicina en època del Xa i va ser expulsat de la Universitat per motius polítics, després va iniciar els estudis d'arqueologia i, poc abans d'acabar-los, va ser expulsat definitivament. En no ser-li convalidats els estudis a Barcelona, començà arquitectura. Però els pocs recursos econòmics i la dificultat de l'idioma el fan desistir al cap de dos anys.

— Amb els llibres de teoria tenia molts problemes, però l'àlgebra i els núme-

ros són iguals a tot arreu. El més greu era que amb les 18.000 ptes de la Creu Roja, només me'n quedaven 8.000 per menjar, vestir-me, estudiar. Anava a classe caminant. Després vaig començar a treballar de fuster, en la decoració de fusta, en reparacions elèctriques, dissenys de bijuteria, on vaig inventar una màquina de disseny, i fins i tot en un restaurant xinès, on cobrava 15.000 ptes al mes per treballar dotze hores diàries, sense diumenges ni festius. Necessitava els diners. Va ser una època molt dura. Després de cinc anys vaig aconseguir el permís de treball, el reconeixement d'asil polític i les coses van canviar una mica.

— **Els iranians residents a Barcelona no us van ajudar?**

—No, al contrari. Van haver-hi moltes divisions per qüestions polítiques. Tots havíem estat expulsats, però per problemes diferents. La majoria d'iranians, lamentablement van anar al Canadà, perquè aquí no podien trobar feines de metge, infermeria, advocats, economistes... A Espanya havien de treballar rentant plats o dormint al carrer. No es donen permisos, l'ajuda oficial és mínima, no està solucionat el problema de l'allotjament... Després de cinc anys vaig aconseguir el permís de treball.

La feina ben feta...

KAMAL SARVAST

— Representa el permís un gran avantatge?

— Sí, si et presentes a un lloc de treball, coneixes l'idioma i ets competent, pots treballar, com el meu germà: no ha pogut acabar els estudis d'enginyeria electrònica, li falta molt poc, però treballa en una gran empresa.

Les dificultats no van aturar les ganes de Bijam per treballar i fer-se un lloc en la societat catalana. Les coses van canviar gràcies a diferents organismes que Bijam insisteix en esmentar:

— Si us plau, no deixeu d'esmentar a «Acció solidària contra l'atur». El meu germà i jo vam presentar un projecte d'un taller de motos i el van aprovar. Posteriorment també ens van ajudar molt ACSAR i l'Ajuntament.

Encara que a Bijam li agraden molt les motos, i ja havia muntat un taller a l'Iran quan tenia setze anys, haver de treballar de mecànic pot influir-lo negativament a nivell de realització personal, però ell ho desmenteix.

— Quan arribes a un país estranger aprens molt per a sobreviure... estàs sol, ets tu mateix. No pots recolzar-te en una altra persona. Nosaltres vam tenir la sort de conèixer aquesta gent que t'he comentat i que ens van ajudar: Acció solidària contra l'atur, ACSAR. Es cert que de vegades et sents molt sol. Ells t'ajuden en els papers, però no poden mantenir-te econòmicament, al carer estàs sol, t'has de moure. Aquí vam començar de zero. Vam muntar el taller de motos, perquè jo corria amb motos al meu país, coneixia el tema. Després ens vam acollir al programa «salari, risc» de l'Ajuntament. S'havien de presentar diferents projectes de tot Catalunya. El nostre va ser dels millors. Vam realitzar dos cursos i amb aquests ajuts vam poder reformar el taller. Durant dos anys vam estar treballant il·legalment, però quan tens problemes econòmics no et plantejes res més que sobreviure. Ara donem classes de mecànica al Poble Sec, en col·laboració amb l'Ajuntament, que ha considerat molt interessant el nostre projecte.

— En què consisteix aquest projecte?

— Donem classes de mecànica a xicots de més de setze anys a qui paga la formació ocupacional. Després de nou mesos surten amb coneixements de mecànica com oficials de segona. Només amb gent de Barcelona. També tenim un projecte per menors de setze anys i com que per l'edat no podien cobrar, al final de curs els regalàvem la moto que els havia servit per aprendre l'ofici, i que, durant el curs, ells mateixos havien reparat.

Kamal amb el líder Kurel Masud Barzani

Kamal Sarvast és un kurd del Nord de l'Irak, de la ciutat de Suleimania. És pintor de professió i President a Europa del Comitè per a la defensa del poble kurd. Fa nou anys i mig que viu a Espanya, està casat amb una catalana i tenen una filla de sis anys. Ara ja té la nacionalitat espanyola.

Kamal va haver de fugir del seu país perseguit pel règim de Saddam Hussein.

Hussein, abans de la guerra d'Iran-Irak, era molt poderós, diu Kamal, ara és més feble. Jo tenia condemnes per participar en el moviment d'alliberament del Kurdistan. Estava detingut i la guerrilla kurda em va alliberar. Necessitava una operació quirúrgica que no es podia fer a la zona. Vaig poder sortir cap a Iran i d'allí vaig venir a operar-me a Barcelona, a l'Hospital del Mar.

— Quins problemes et vas trobar en la primera època de la teva arribada a Barcelona?

— Em vaig acollir a la llei del refugiat, perquè encara no existia una llei d'asil. No parlava res de castellà. Va ser molt dur. El primer mes no tenia cap tipus d'ajuda econòmica, la Creu Roja només comença a ajudar, quan has pogut regularitzar els teus papers. I a més, la subvenció és molt justa: 18.000 ptes al mes. Has de pagar lloguer, menjar, etc.

— I a l'hora de cercar feina?

— Sense papers no hi ha res a fer. Els meus papers eren provisionals, jo no tenia permís de treball i residència.

— La gent et tracta bé o et mira amb recel?

— Ara és diferent, abans no hi havien tants immigrants. La majoria dels kurds

tenim pinta d'europeus, però quan tractes amb la gent, veus que alguns no volen saber res amb tu. El moviment kurd ara és conegut pel genocidi que pateix i la nostra situació és diferent.

— Es també diferent la vostra situació respecte als immigrants d'altres pobles?

— Sí, som un poble que l'han intentat exterminar i volem que la nostra causa sigui coneguda a Europa. Som un poble que no practica el terrorisme internacional i que a diferència d'altres immigrants, les causes que ens han portat aquí són polítiques i no econòmiques. La majoria dels kurds exiliats tenen títol universitari, són gent amb una bona formació.

— Això facilita trobar un lloc de treball?

— Alguns han trobat alguna cosa, però generalment quan veuen un nom estranger no et donen feina. El problema no és de capacitats, sinó de discriminació. Jo personalment tinc aquest problema: amb nacionalitat espanyola i un títol homologat d'empresarials, estic a l'atur. M'he presentat a moltes entrevistes de treball i et diuen que ja em contestaran, encara estic esperant.

— Et sents integrat aquí?

— El que m'agradaria és que es solucionés el problema dels kurds i pogués tornar al meu país. La vida aquí és molt difícil i insegura. Tenim compatriotes que porten molts anys a Espanya i encara no tenen un document d'asil polític. Només dir que som kurds n'hi hauria d'haver prou perquè tinguéssim el document de refugiat. Hem intentat contactar amb l'administració espanyola, però no hem aconseguit converses oficials.

DCIDOB 38. **La immigració**

Kamal Sarvast.

KAMAL SARVAST

— Representa el permís un gran avantatge?

— Sí, si et presentes a un lloc de treball, coneixes l'idioma i ets competent, pots treballar, com el meu germà: no ha pogut acabar els estudis d'enginyeria electrònica, li falta molt poc, però treballa en una gran empresa.

Les dificultats no van aturar les ganes de Bijam per treballar i fer-se un lloc en la societat catalana. Les coses van canviar gràcies a diferents organismes que Bijam insisteix en esmentar:

— Si us plau, no deixeu d'esmentar a «Acció solidària contra l'atur». El meu germà i jo vam presentar un projecte d'un taller de motos i el van aprovar. Posteriorment també ens van ajudar molt ACSAR i l'Ajuntament.

Encara que a Bijam li agraden molt les motos, i ja havia muntat un taller a l'Iran quan tenia setze anys, haver de treballar de mecànic pot influir-lo negativament a nivell de realització personal, però ell ho desmenteix.

— Quan arribes a un país estranger aprens molt per a sobreviure... estàs sol, ets tu mateix. No pots recolzar-te en una altra persona. Nosaltres vam tenir la sort de conèixer aquesta gent que t'he comentat i que ens van ajudar: Acció solidària contra l'atur, ACSAR. Es cert que de vegades et sents molt sol. Ells t'ajuden en els papers, però no poden mantenir-te econòmicament, al carer estàs sol, t'has de moure. Aquí vam començar de zero. Vam muntar el taller de motos, perquè jo corria amb motos al meu país, coneixia el tema. Després ens vam acollir al programa «salari, risc» de l'Ajuntament. S'havien de presentar diferents projectes de tot Catalunya. El nostre va ser dels millors. Vam realitzar dos cursos i amb aquests ajuts vam poder reformar el taller. Durant dos anys vam estar treballant il·legalment, però quan tens problemes econòmics no et plantejes res més que sobreviure. Ara donem classes de mecànica al Poble Sec, en col·laboració amb l'Ajuntament, que ha considerat molt interessant el nostre projecte.

— En què consisteix aquest projecte?

— Donem classes de mecànica a xicots de més de setze anys a qui paga la formació ocupacional. Després de nou mesos surten amb coneixements de mecànica com oficials de segona. Només amb gent de Barcelona. També tenim un projecte per menors de setze anys i com que per l'edat no podien cobrar, al final de curs els regalàvem la moto que els havia servit per aprendre l'ofici, i que, durant el curs, ells mateixos havien reparat.

Kamal amb el líder Kurel Masud Barzani

Kamal Sarvast és un kurd del Nord de l'Irak, de la ciutat de Suleimania. És pintor de professió i President a Europa del Comitè per a la defensa del poble kurd. Fa nou anys i mig que viu a Espanya, està casat amb una catalana i tenen una filla de sis anys. Ara ja té la nacionalitat espanyola.

Kamal va haver de fugir del seu país perseguit pel règim de Saddam Hussein.

Hussein, abans de la guerra d'Iran-Irak, era molt poderós, diu Kamal, ara és més feble. Jo tenia condemnes per participar en el moviment d'alliberament del Kurdistan. Estava detingut i la guerrilla kurda em va alliberar. Necessitava una operació quirúrgica que no es podia fer a la zona. Vaig poder sortir cap a Iran i d'allí vaig venir a operar-me a Barcelona, a l'Hospital del Mar.

— Quins problemes et vas trobar en la primera època de la teva arribada a Barcelona?

— Em vaig acollir a la llei del refugiat, perquè encara no existia una llei d'asil. No parlava res de castellà. Va ser molt dur. El primer mes no tenia cap tipus d'ajuda econòmica, la Creu Roja només comença a ajudar, quan has pogut regularitzar els teus papers. I a més, la subvenció és molt justa: 18.000 ptes al mes. Has de pagar lloguer, menjar, etc.

— I a l'hora de cercar feina?

— Sense papers no hi ha res a fer. Els meus papers eren provisionals, jo no tenia permís de treball i residència.

— La gent et tracta bé o et mira amb recel?

— Ara és diferent, abans no hi havien tants immigrants. La majoria dels kurds

tenim pinta d'europeus, però quan tractes amb la gent, veus que alguns no volen saber res amb tu. El moviment kurd ara és conegut pel genocidi que pateix i la nostra situació és diferent.

— Es també diferent la vostra situació respecte als immigrants d'altres pobles?

— Sí, som un poble que l'han intentat exterminar i volem que la nostra causa sigui coneguda a Europa. Som un poble que no practica el terrorisme internacional i que a diferència d'altres immigrants, les causes que ens han portat aquí són polítiques i no econòmiques. La majoria dels kurds exiliats tenen títol universitari, són gent amb una bona formació.

— Això facilita trobar un lloc de treball?

— Alguns han trobat alguna cosa, però generalment quan veuen un nom estranger no et donen feina. El problema no és de capacitats, sinó de discriminació. Jo personalment tinc aquest problema: amb nacionalitat espanyola i un títol homologat d'empresarials, estic a l'atur. M'he presentat a moltes entrevistes de treball i et diuen que ja em contestaran, encara estic esperant.

— Et sents integrat aquí?

— El que m'agradaria és que es solucionés el problema dels kurds i pogués tornar al meu país. La vida aquí és molt difícil i insegura. Tenim compatriotes que porten molts anys a Espanya i encara no tenen un document d'asil polític. Només dir que som kurds n'hi hauria d'haver prou perquè tinguéssim el document de refugiat. Hem intentat contactar amb l'administració espanyola, però no hem aconseguit converses oficials.

DCIDOB 38. **La immigració**

Federació de col·lectius d'immigrants de Catalunya (FCIC).

FEDERACIÓ DE COL·LECTIUS D'IMMIGRANTS DE CATALUNYA (FCIC)

La Federació va néixer l'any 1990 arran de la creació de Catalunya Solidària amb els immigrants estrangers. Dins d'aquesta coordinadora, s'agrupaven les ONG i diferents col·lectius d'immigrants, molts d'ells ja associats amb institucions concretes i altres sense reconeixement legal. Amb tots aquests organismes es va anar creant la Federació.

La Federació agrupa tots els col·lectius d'immigrants que no són ONG com la Asociación Latinoamericana del Maresme, Associació d'Immigrants Filipins, Associació Riebpua, Bia Fang, Casal Latinoamericano, Easu, Professors d'idiomes, Viyil i Yama Kafo.

FCIC té la seva seu a l'Hotel d'Entitats, al Carrer Concili de Trent. Actualment no rep cap ajuda, ja que estan en vies de legalització (estan a l'espera de que el Ministeri de Justícia contesti la seva sol·licitud) i per tant no poden demanar ajuts econòmics als organismes oficials. L'única ajuda és que l'Hotel deixa el fax i la fotocopiadora, pagant el corresponent preu.

Objectius de la federació

La Federació neix amb la necessitat d'agrupar a diverses organitzacions i col·lectius d'immigrants dispersos que lluiten per la defensa dels interessos dels seus associats. Moltes de les reivindicacions són comunes a tots els grups d'immigrants, de manera que als estatuts de FCI es proclama:

Art. 2: Els fins de la Federació de Col·lectius d'immigrants a Catalunya —FCIC— seran els següents:

a) Reclamar els drets i defensar la dignitat dels/les immigrants.

b) Promocionar la integració dels/les immigrants a la societat catalana i defensar alhora la possibilitat de desenvolupar la pròpia llengua i cultura.

c) Combatre el racisme i la xenofòbia.

Estructura del FCIC

Com vehicular la federació amb els

interessos dels col·lectius que la integren?. La Federació es proposa defensar tot el que estigui per sobre de la demanda i la petició individual d'un col·lectiu, respectant l'idiosincràsia i el funcionament de cada associació.

La Federació funciona de moment amb una Comissió permanent, fins la constitució de la seva Junta Directiva i de comissions específiques per a cada tema o acció concreta.

Entre les accions més immediates de la Federació, està la lluita per aconseguir una regularització per tots els immigrants. En un futur pròxim, esperen poder donar assistència jurídica i qualsevol altre servei que no donin les associacions pertanyents a la Federació. En qualsevol cas, seran prestacions al servei de tots els immigrants en general.

FELICIANO BISKIT:

«El problema pels immigrants comença el dia 10 de desembre»

Feliciano Biskit és el Representant de l'Associació Riebpua i Directiu de la Junta Provisional de la Federació de Col·lectius d'immigrants a Catalunya. Amb ell parlem sobre les activitats que desenvolupa l'associació FCIC i, sobretot, de la recent llei sobre la regularització dels immigrants. Aquest problema ha aglutinat a tots els immigrants i de moment, segons ens comenta, ha evitat problemes entre els diferents col·lectius integrants de FCIC. «Un dels objectius que hem assolit és que de moment no s'està procedint a votacions, estem arribant a acords per consens. Aquesta és la idea de fons, que no descarta que més tard s'hagi de votar. Volem, no obstant, que mentre es pugui, tot el que s'hagi de resoldre a l'associació es faci consensuadament.

— **Hi ha un representant de cada col·lectiu?**

— No necessàriament, però si pot ser, millor, per evitar susceptibilitats.

— **Què preteneu aconseguir de l'Administració?**

— De moment, una regularització per a tothom. Perquè som conscients que es quedarà molta gent sense regularitzar, a més que és una regularització restringida, ja que només inclou a treballadors, immigrants i familiars. D'aquesta manera es produeix un greuge comparatiu: Un immigrant que tingui una situació en regla, el seu familiar no la pot tenir encara que estigui des d'aquí abans de maig del 91. Ha de demanar una exempció de visat, encara que el govern civil ha dit que tractarà amb deferència aquests casos.

Una persona pot haver estat vivint a Espanya durant molts anys, intentant regularitzar la seva situació, i veu com gent que tenia més dificultats teòriques per entrar ho pot fer amb una documentació mínima.

— **Però encara que s'aconseguís «guanyar la batalla» de la regularització, evidentment aquí no s'acabaria la Federació, no consideraria assolits tots els seus objectius.**

— No, els objectius no acaben aquí. Precisament ens hem agrupat per resoldre altres problemes, com el de l'habitatge, sanitat... temes que cada associació pot lluitar per resoldre'ls, però només serien petites victòries aïllades. Per mitjà de l'Associació es tractarien temes de sanitat, educació, integració a la comunitat espanyola per evitar bosses de marginació de persones que per la seva cultura o condició, no estan arribant on poden.

— **Cada grup d'immigrants té problemes diferents, o en el vostre contacte amb les diverses associacions d'immigrants us heu adonat que els problemes són sempre els mateixos?**

— En concret, en el tema de la regularització veiem que sempre tenim els mateixos problemes: obstacles amb l'administració i obstacles amb les organitzacions empresarials, reàcties a fer contractes als immigrants.

— **Quin és el problema amb l'Administració?**

— A Barcelona s'han retingut 6.000 expedients, no se sap si són a Madrid o

aquí i això és greu. Hi ha molta gent que no està rebent el seu permís de treball o residència i que van presentar la seva documentació al juliol. Dels 17.000 o 18.000 expedients que s'han presentat a Barcelona, de moment no s'han aprovat ni 5.000. L'únic que s'ha fet es prorrogar el termini de validesa del resguard més enllà dels tres mesos previstos.

L'Administració també hauria de establir normes internes molt concretes sobre com fer la regularització, de manera que els funcionaris no poguessin interpretar la llei al seu aire, com passa ara.

La política nacional de treball que s'aplica a Espanya perjudica a l'immigrant. L'estranger que no pugui aportar un contracte de treball o que no pugui demostrar un projecte viable es quedarà penjat. El problema, per tant, no s'acaba el dia 10 de desembre, sinó que comença el dia 11 d'aquest mes. Què passarà amb aquesta gent?.

— **El problema és de l'Administració catalana o espanyola?**

— La Generalitat diu que és un proble-

Feliciano Biskit

ma de Madrid, però això no és suficient; la majoria de les roses que es venen el dia de Sant Jordi estan cultivades per mans estrangeres. Els organismes catalans tenen l'obligació moral de lluitar pels seus immigrants.

— **Ajudareu a immigrants d'altres indrets de l'Estat?**

— La Federació és catalana, però hi ha altres col·lectius d'altres comunitats que estan prenent bona nota i probablement crearan organismes similars. Possiblement més endavant es consolidi una «federació de federacions», un organisme federatiu que inclogui totes les federacions espanyoles.

Si ets **Immigrant Estranger, Peticionari d'Asil o Refugi**, en el SAIER trobaras la Informació, Atenció i Assessorament que donen les entitats:

- Centre d'Informació per a Treballadors Estrangers (CITE). Informació, assessorament i tramitació per a l'obtenció dels **Permisos de Residència, Treball i Nacionalitat**. Orientació Laboral.
- Col·legi d'Advocats. Assessorament

jurídic i tramitacions legals de totes aquelles situacions en les que, en relació a la pròpia Llei d'Estrangeria i Normativa derivada de la mateixa, incideix la condició d'estranger.

- Associació Catalana de Solidaritat i Ajut al Refugiat (ACSAR). Assessorament legal, inserció laboral i repatriacions dels peticionaris d'**Asil i Refugi**. Trobaras, a més, qualsevol informació que puguis necessitar sobre serveis sanitaris, socials, educatius, culturals, etc.

I també com pots posar-te amb contacte amb les associacions d'immigrants estrangers.

Totes les informacions i els assessoraments que sol·licitis són gratuïts.

El SAIER està localitzat a l'Avinguda del Paral·lel 202. Seràs atès de dilluns a divendres, de 10 h. a 14 h., o pots telefonar al 423 78 28 i 423 72 08, i en cas d'urgència les 24 hores del dia al 900 30 90 30.

(continuació pág. 17)

greu, prejutjat la relació que es pugui establir entre membres de diferents cultures. Cal doncs, erradicar amb fermesa el prejudici etnocèntric, degut a què aquest es configura com el discurs on es recolzen les manifestacions de discriminació racial o xenòfoba.

Per altra banda, la percepció de les altres cultures com a formes tan vàlides com la nostra d'organitzar la vida humana, ens ha de servir com a mitjà per a relativitzar la nostra cultura. Nosaltres formem part d'una més de les moltes cultures que existeixen; ni la millor ni l'única. És llavors a partir de l'intercanvi i la comparació intercultural on es desenvolupa la idea que el coneixement d'aquestes diferències és ben útil per tal que ens coneguem a nosaltres mateixos.

Tal com hem pogut anar veient fins ara, la modificació d'aquests criteris cognoscitius no és gens fàcil. Pensem que un dels camins que poden afavorir-la és l'educació. Michel de Montaigne digué un cop que «tots vivim limitats per nosaltres mateixos, i amuntegats, no veiem més enllà dels nostres nassos». D'aquesta manera es volia manifestar contrari al tancament intracultural i, favorable al diàleg intercultural, creia que la tasca específica de l'escola és rectificar aquesta miopia constitutiva de tota cultura. L'escola per corregir aquesta deformació congènita hauria d'educar en el dubte, en l'autoreflexió enfront la pròpia realitat cultural, a partir del reconeixement i la comprensió d'altres formes culturals. La presència dels col·lectius immigrants a l'escola comença

a ser important, i aquest pot ser el primer lloc on podem apreciar els avantatges que suposa la creació d'una societat basada en les relacions interculturals.

Després de tot això, sembla evident que el procés d'integració és llarg i difícil, i que implica tant els qui vénen com els qui els rebem. Que no es tracta tan sols de desenvolupar polítiques d'assistència sinó també polítiques d'integració. I sobretot, que cal que es modifiquin els criteris que han definit allò «estranger» o allò «diferent» com quelcom a tractar amb recel. És quasi impossible detallar fórmules d'integració aplicables a tot moment i situació; no obstant creiem que cal destacar certs criteris a partir dels quals començar a treballar i a dialogar. Especialment això darrer.

DCIDOB 38.
La immigració

BOE núm. 137.

14599 RESOLUCION de 7 de junio de 1991, de la Subsecretaría, por la que se dispone la publicación del Acuerdo del Consejo de Ministros de 7 de junio de 1991 sobre regularización de trabajadores extranjeros.

El Consejo de Ministros aprobó en su reunión del 7 de junio de 1991, a propuesta de los Ministros de Asuntos Exteriores, del Interior, de Trabajo y Seguridad Social y de la Ministra de Asuntos Sociales, el Acuerdo sobre regularización de trabajadores extranjeros.

A fin de favorecer su conocimiento y aplicación, se publica, como anexo a esta Resolución, el citado Acuerdo.

Madrid, 7 de junio de 1991.-El Subsecretario, Fernando Sequeira de Fuentes.

ANEXO

Acuerdo sobre regularización de trabajadores extranjeros

En su comunicación al Congreso de los Diputados en diciembre de 1990 sobre «la situación de los extranjeros en España. Líneas básicas de la política española de extranjería», el Gobierno afirmó su decisión de «buscar soluciones eficaces para que aflora a la superficie la bolsa de marginación constituida por los extranjeros ilegales, articulando cuando sea posible medidas que propicien la legalización de determinados colectivos de inmigrantes en situación ilegal que puedan justificar su inserción en la comunidad nacional».

El Congreso de los Diputados, en la proposición no de Ley adoptada el 9 de abril de 1991, instó al Gobierno a «adoptar las medidas necesarias para completar el proceso de regularización realizado en 1985 al tiempo que se propicia la afluencia y legalización de los colectivos de extranjeros que trabajan en situación irregular llegados con posterioridad a nuestro país y que puedan demostrar su inserción y arraigo».

En cumplimiento del mandato parlamentario, el Gobierno considera que existe causa suficiente en los términos de la Ley Orgánica 7/1985, de 1 de julio, de Derechos y Libertades de los Extranjeros en España, para autorizar la permanencia en territorio español de los trabajadores extranjeros en situación irregular al objeto de posibilitar su plena integración en la sociedad española y para modificar, en su caso, el alcance de las preferencias establecidas para la concesión de permiso de trabajo, abriéndose para ello un proceso excepcional de regularización durante un período de tiempo limitado.

Este proceso excepcional se enmarca en la adopción de una serie de medidas, contenidas también en la citada proposición no de Ley, tendentes a organizar y canalizar la inmigración legal, a agilizar la tramitación de los diferentes permisos y a dificultar la inmigración irregular.

Como consecuencia de ello, a propuesta de los Ministros de Asuntos Exteriores, Interior, Trabajo y Seguridad Social y Asuntos Sociales, el Consejo de Ministros en su reunión del día 7 de junio de 1991 adopta el siguiente

ACUERDO

Primero.-Criterios para la regularización.-1. La regularización de los extranjeros que trabajen en España de forma irregular, mediante la obtención de los correspondientes permisos de trabajo y residencia, se ajustará a los siguientes criterios acreditativos de su inserción y arraigo en nuestro país:

- a) Presencia en España antes del 24 de julio de 1985 y permanencia habitual desde dicha fecha.
- b) Presencia en España antes del 15 de mayo de 1991 y permanencia habitual desde entonces, concurriendo alguna de las siguientes circunstancias:

Haber sido en el pasado titular de un permiso de trabajo y residencia. Realizar o haber realizado en España una actividad lucrativa continuada.

Contar con oferta firme de empleo regular y estable, o con proyecto permanente y viable de explotación o desarrollo de actividad por cuenta propia.

2. Los solicitantes de asilo o refugio cuya petición, presentada antes del 15 de mayo de 1991, se encuentre en trámite o haya sido objeto de resolución denegatoria sin haber obtenido firmeza, podrán acogerse, siempre que reúnan alguno de los requisitos del apartado anterior, a este procedimiento excepcional, debiendo desistir de su solicitud de asilo o refugio o del recurso interpuesto, para el caso de que se les concediera el oportuno permiso de trabajo y residencia.

Asimismo podrán acogerse al procedimiento de regularización los extranjeros cuya solicitud de asilo o refugio hubiera sido denegada por resolución firme, reuniendo alguno de los requisitos establecidos en el apartado anterior.

Segundo. Exclusiones.-Aun reuniendo los requisitos establecidos en el número anterior, no podrán acogerse a este procedimiento los extranjeros que se encuentren incurso en algunas de las causas de

expulsión de los apartados c), d) y f) del artículo 26.1 de la Ley Orgánica 7/1985, de 1 de julio, de Derechos y Libertades de los Extranjeros en España, ni los que, habiendo sido expulsados con anterioridad por alguna de dichas causas, se encuentren en el período de prohibición de entrada subsiguiente a dicha expulsión.

Tercero. Procedimiento.-1. Las solicitudes podrán presentarse entre el día 10 de junio y el día 10 de diciembre del año en curso, en el modelo y con la documentación que se determinen.

2. La instrucción de los expedientes se efectuará por una oficina conjunta constituida al efecto en la Dirección general del Instituto Español de Emigración e integrada por funcionarios de los Ministerios del Interior y de Trabajo y Seguridad Social.

3. Se constituirá una Comisión «ad hoc», integrada por el Director general de Política Interior, como presidente, y por un representante de cada uno de los siguientes Centros Directivos: Dirección General de Asuntos Consulares del Ministerio de Asuntos Exteriores, Dirección General de la Policía del Ministerio del Interior, Dirección General del Instituto Español de Emigración del Ministerio de Trabajo y Seguridad Social y Dirección General del Instituto Nacional de Servicios Sociales del Ministerio de Asuntos Sociales.

Dicha Comisión tendrá como funciones la dirección y la supervisión del proceso de regularización, la elaboración de orientaciones para la resolución de las solicitudes, el examen de aquellas que susciten dudas en la instrucción y, en general, la resolución de las cuestiones que se planteen en el transcurso del proceso.

4. Los expedientes se resolverán, de conformidad con lo dispuesto en los artículos 52.2, párrafo cuarto, y 54.1 del Reglamento de Ejecución de la Ley Orgánica 7/1985, de 1 de julio, aprobado por Real Decreto 1119/1986, de 26 de mayo, por el Director General del Instituto Español de Emigración y por el Secretario General-Director General de la Policía.

Cuarto. Ejecución y desarrollo.-Los órganos administrativos competentes de los Ministerios de Asuntos Exteriores, del Interior, de Trabajo y Seguridad Social y de Asuntos Sociales procederán a adoptar las medidas y dictar las instrucciones que sean necesarias para la ejecución y desarrollo de lo dispuesto en el presente Acuerdo.

DISPOSICIONES FINALES

Primera.-No se exigirá la presentación de visado de residencia a las personas que soliciten la regularización.

Segunda.-Los extranjeros cuya situación haya sido regularizada, una vez recibida su documentación, podrán solicitar para los familiares comprendidos en el artículo 7.2 del Reglamento de Ejecución de la Ley Orgánica 7/1985, aprobado por Real Decreto 1119/1986, de 26 de mayo, que se encuentren en España de forma irregular, el correspondiente permiso de residencia, que se tramitará con la máxima urgencia.

DCIDOB 38. **La immigració**

Selecció de documents de la base de dades CIDOB sobre migracions.

Selecció de documents de la base de dades CIDOB sobre migracions

1 - LLIBRES, OBRES DE REFERÈNCIA I INFORMES

INTEGRACION SOCIAL DE LOS MIGRANTES DE TERCEROS PAISES QUE RESIDEN DE FORMA PERMANENTE Y LEGAL EN LOS ESTADOS MIEMBROS

Comisión de las Comunidades Europeas; Bruselas, 1989

REFUGIO Y ASILO EN CATALUÑA EN LA DECADA DE LOS 80; Emilia Alonso; Col·legi Oficial de Diplomats en treball Social i Assistents Socials de Catalunya; Barcelona, 1991

MARCHE DU TRAVAIL ET MOUVEMENTS MIGRATOIRES; Luciano Berrocal; Université Libre de Bruxelles; Institut d'Etudes Européennes; Bruselas, 1983

ELS MOVIMENTS HUMANS EN EL MEDITERRANI OCCIDENTAL (simposium internacional); María Angeles Roque (ed); Institut Català d'Estudis Mediterranis; Barcelona, 1989

EL TRABAJADOR EXTRANJERO Y LA REGULARIZACION DE 1991; Vicente Font Boix (et al.) Fundación Paulino Torras Domènech; Barcelona, 1991

EL DERECHO DE ASILO; Diego López Garrido; Ministerio de Asuntos Sociales, Instituto Nacional de Servicios Sociales Editorial Trotta, Madrid, 1991

COMO SE ENSEÑA Y COMO SE APRENDE A VER AL OTRO (Las bases cognitivas del racismo, la xenofobia y el etnocentrismo en los libros de texto de EGB, BUP y FP) Ajuntament de Barcelona, Consell de Benestar Social; Barcelona, 1991

REPertoire DES ASSOCIATIONS IMMIGREES DANS LA COMMUNAUTE EUROPEENNE (Associations ethniques, Associations de solidarité, Centres d'Etudes) Centre d'Information et d'Etudes sur les Migrations Internationales; Paris, 1991

MEMORIA ANUAL 1989, DATOS SOBRE MIGRACIONES (I-II VOL) Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, Dirección General del Instituto Español de Emigración; Madrid, 1990

INTERNATIONAL MIGRATION (Quarterly Review of the International Organization for Migration) Switzerland, 1990

INFORMATIONS EUROPEENNES, BULLETIN MENSUEL SUR LES IMMIGRES, LES REFUGIES ET LES MINORITES ETHNIQUES París, 1991

ANUARIO DE MIGRACION, AGENDA I.E.E. 1991; Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, D.G. Instituto Español de Emigración; Madrid, 1991

CONCLUSIONS I RECOMANACIONS CONTINGUDES EN L'INFORME DE LA COMISSIO D'INVESTIGACIO DEL RACISME I LA XENOFOBIA; Ponent: Sr. FORD, Setembre, 1990

POLITICAS DE INMIGRACION E INTEGRACION SOCIAL DE LOS INMIGRANTES EN LA COMUNIDAD EUROPEA; Comisión de las Comunidades Europeas, Bruselas, 1990

SITUACION DE LOS EXTRANJEROS EN ESPAÑA LINEAS BASICAS DE LA POLITICA ESPAÑOLA DE EXTRANJERIA (Comunicación del Gobierno al Congreso de los Diputados)

EUROPA 1990-2000, IN THE CITY-THE INTEGRATION OF IMMIGRANTS; Council of Europe, Strasbourg, 1991

INFORME SOBRE: LA INMIGRACION EN ESPAÑA; Instituto Español de Emigración; Antonio Izquierdo Escribano, Abril 1990

SITUACION Y PROBLEMATICA DE LOS INMIGRANTES EN ESPAÑA (Informe Contextual 1991); Cáritas Española; Carlos Pereda Miguel Angel de Prada; Walter Actis; Madrid, mayo 1991

ELEMENTS PER A L'ESTUDI DE LA MOBILITAT DE PERSONAL QUALIFICAT; Institut Universitari d'Estudis Europeus; Angels Pascual de Sans; Jordi Cardelus

GRUP DE TREBALL SOBRE «REFUGIATS I ESTRANGERS» DOCUMENT DE CONSLUSIONS I PROPOSTES; Ajuntament de Barcelona, Consell Municipal de Benestar Social; Barcelona, 1991

MIGRACIONES INTERNACIONALES CON FINES DE EMPLEO (Trabajadoras Extranjeras de Servicio Doméstico en Madrid) Oficina Internacional del Trabajo; Colectivo loé; Ginebra 1991

DATOS REGULARIZACION TRABAJADORES EXTRANJEROS; Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, Dirección General de Migraciones; Madrid, 15 Octubre, 1991

EL RACISMO QUE VIENE; Tomas Calvo Buezas; Tecnos, Madrid 1990

DROIT D'ASILE; Marie-Claire, Caloz-Tschopp; E. Story- Scientia; Bruselas, 1988

L'INCIDENCE DES MIGRATION INTERNATIONALES SUR LES PAYS EN DEVELOPPEMENT; OCDE, 1989

LES MIGRATIONS: ASPECTS DEMOGRAPHIQUES; OCDE, 1989

L'AVENIR DES MIGRATIONS; OCDE, 1989

2 - ARTICLES DE PUBLICACIONS PERIÒDIQUES

REFUGEE AND MIGRATION MOVEMENTS; Peter J. Opitz; Aussen Politik, Vol. 42, n. 3/91 (Rep. Federal Alemana)

EL RETO DE LOS NOVENTA, REFUGIADOS Y EMIGRANTES; Michel Moussalli; Refugiados, n. 37/91 (Suiza)

LE DISCOURS POPULAIRE SUR L'IMMIGRATION (un racisme pratique?); Victor Borgogno; Peuples Méditerranéens, 51/90 (Francia)

L'IMMIGRATION; Claude-Valentin (et al.); Le Courrier ACP-CEE, 129/91 (Bélgica)

IMMIGRATION, WAITING FOR THE NEXT WAVE; The Economist, 16 Febrero 1991 (Reino Unido)

POPULATION MOVEMENTS IN POST-COLD WAR EUROPE; Françoise Heisbourg; Survival, Vol XXXIII, n. 1/91 (Reino Unido)

3 - PREMSA

EL SUR Y EL ESTE CAEN SOBRE EUROPA (Los países de la CE se enfrentan al mayor éxodo migratorio de la historia) Eugenio Mardueño; La Vanguardia, 10 Febrero 1991

SPECTRE OF MIGRANT MILLIONS PUTS THE WEST UNDER SIEGE Ben Macintyre; The European, 15 Marzo 1991

LOS SINDICATOS MAGREBIES Y EUROPEOS PIDEN QUE LA CE AMNISTIE A TODOS LOS INMIGRANTES CLANDESTINOS; Ferran Sales; El País, 23 de Abril 1991

LAS NUEVAS INVASIONES (DOSSIER ESPECIAL SOBRE EMIGRACION) Joaquín Estefanía; Aristide Zolberg; Carlos Gimenez (et al.); El País, 20 de Junio 1991

DCIDOB 38. **La immigració**

La cooperació: La solució a la immigració?

Apunts i reflexions d'una conversa

LA COOPERACIÓ: La solució a la immigració?

Actualment, es porta a terme un debat en les societats més desenvolupades, sobretot a nivell de governants, sobre si augmentant la cooperació cap als països del Sud (l'anomenat Tercer Món) es podrà frenar l'emigració dels seus habitants cap al Nord (el món desenvolupat). Davant aquesta qüestió, hem de reflexionar sobre que s'entén per cooperació i si és la solució a la immigració, aquesta vol ser la intenció de la conversa que us transcrivim.

Les societats del Nord, fins que no es trobin amb elements que afectin les seves estructures quotidianes que permeten el seu enriquiment, practiquen un tipus de cooperació cap al Sud que no deixa de ser un préstec dels seus excedents per dinamitzar-se a si mateixes. No és un ajut directe i desinteressat.

Avui dia diversos elements fan visible interrelacions entre el Nord i el Sud i poden fer possible l'inici d'un nou concepte de cooperació entre les seves societats. Aquests elements són:

— Les migracions. L'emigració cap al Nord.

- El medi ambient i la seva conservació.
- Les enfermetats contagioses, bàsicament el Sida.
- El terrorisme, sobretot el generat per situacions socials conflictives a causa de la pobresa que es pateix.
- El narcotràfic.

Aquests són temes que preocupen i afecten a tota la humanitat. Intentar trobar una solució, racionalitzar-los, pot conduir a un moment òptim per interioritzar en totes les capes de la societat l'actitud de creure que existeix una interdependència real entre totes

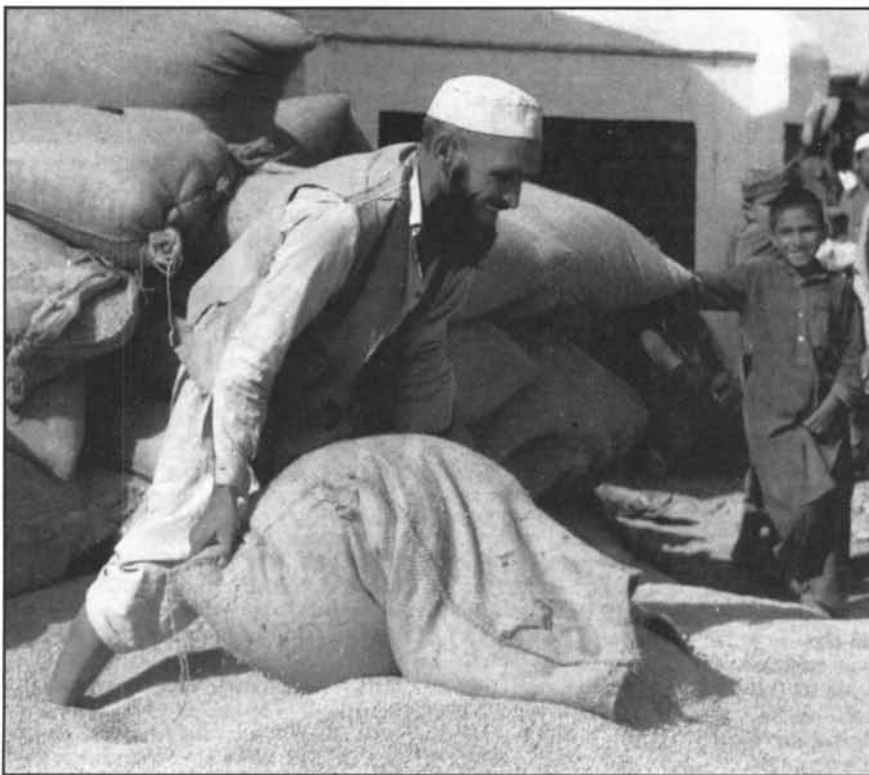
les diferents cultures, és a dir, que el que afecta a un país també afecta a l'altre i no ens podem mantenir al marge del que passa a dins i a fora de les nostres fronteres. D'aquests elements, els dos que semblen més positius per a començar a aprofundir en la solució dels problemes que relacionen Nord-Sud, són les migracions (sobretot la immigració que pateix el Nord) i la conservació del medi ambient.

Precisament, l'anàlisi del fenomen de la immigració i del concepte de cooperació és el que desenvoluparem a continuació.

La immigració

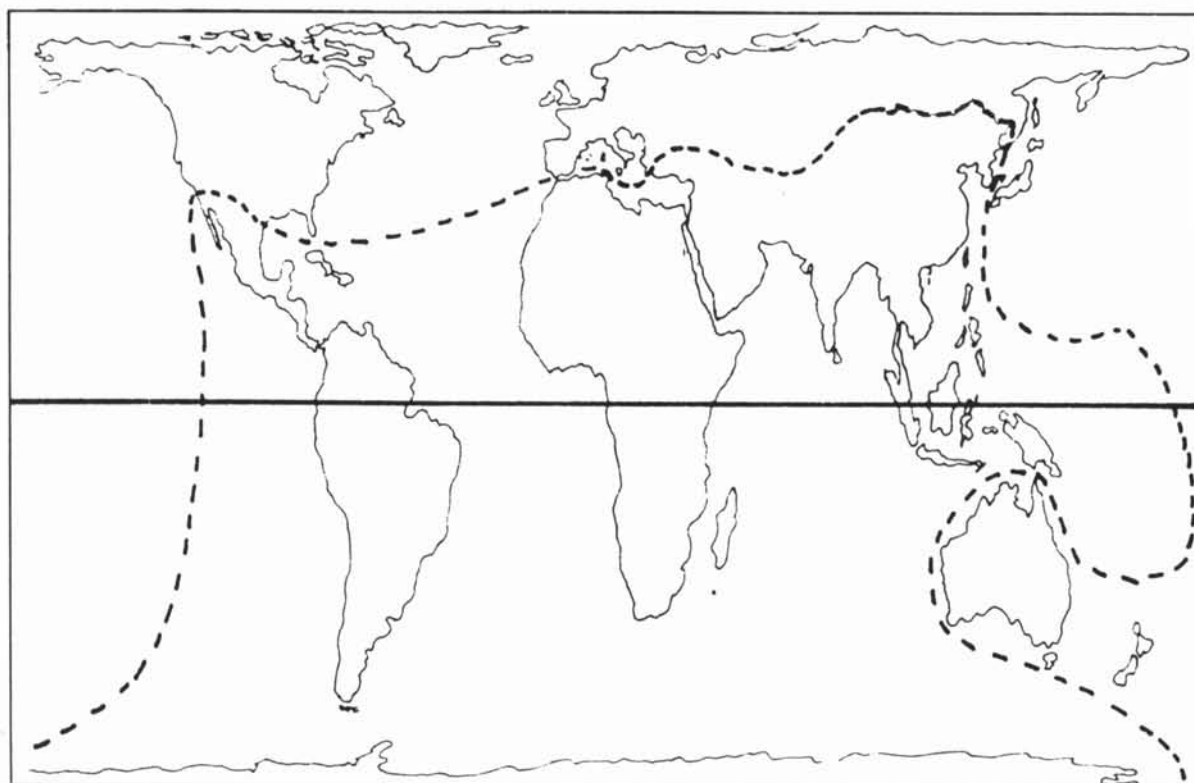
Les societats del Nord estan preocupades pel progressiu augment d'immigrants originaris de països del Tercer Món en el seu si. Alguns Estats occidentals ja fa temps que van començar a prendre mesures (com el tancament de fronteres, l'exigència de visat i l'augment de cooperació econòmica cap als països emissors d'immigrants) per evitar el desenvolupament d'aquest fenomen, altres -com l'Estat espanyol- han pres més tard, i s'ha demostrat que se segueix produint, encara que sigui amb més dificultat. El desigual creixement demogràfic entre el Nord i el Sud fa inevitable aquesta immigració.

L'augment del tipus de cooperació que es fa des del Nord s'ha de fer no només per frenar la immigració sinó perquè és un deure anterior i la situació ho exigeix. A més, la realitat ens mostra que aquesta cooperació no disminueix els fluxes migratoris, al contrari, els canvia i moltes vegades els augmenta ja que emigren els que es troben en una situació difícil i els que, a través dels programes de formació que aporta la cooperació, s'han pogut especialitzar i professionalitzar. La causa? Els esquemes culturals que s'imposen són els de la societat occidental del benestar que valora a les persones segons el que tenen. Aquest sentiment

Font: Refugiados nº 64

MAPA DE PETERS

La línia de punts separa el Nord del Sud.

Font: Mans Unides

de possessió fa que la persona qualificada del Sud vulgui treballar a la societat que li pot oferir riquesa -entesa des d'aquest punt de vista material- que trobarà en més facilitat en el Nord.

Això ens porta a qüestionar els valors de la societat que s'estan posant en primer terme en el desenvolupament del Sud. El seu habitant pensa en viure com en el Nord, mirall enlluernador que està constantment present en el model de vida i es pot traspasar per a gaudir dels avantatges materials que reflexa.

Per altra banda, des de les societats desenvolupades no s'hauria de veure el fenomen de la immigració com un perill que amenaça la seva estabilitat. Ans el contrari, és un fet que, tot i que s'ha de regular per poder-lo assumir, enriqueix la cultura autòctona i augmenta la cooperació mútua. En aquest

sentit, s'haurien de donar actituds d'acollida positives que esborressin el fantasma de la intransigència que defensa identitats a través de la força. Si hi ha un coneixement mutu, una interrelació entre l'autòcton i el nouvingut, el fenomen migratori és positiu i l'immigrant no es considera un intrús. Aquest és el procés que facilita la integració.

La immigració a Espanya

A Espanya la immigració no es pot definir com un fenomen massificat ja que es pot digerir perfectament. El problema és la manera en que es porta a terme el seu procés d'integració en la societat espanyola.

Si la societat que acull als immigrants

del Tercer Món es posa a la defensiva, augmentant les dificultats inherents a l'arribada a un país del que es desconeix la seva cultura i el seu idioma, es propicia la formació de «gethos» tancats entre ells i la seva situació es va degradant vers la marginació.

Si la societat espanyola manté una actitud oberta enfront de l'immigrant, podem afirmar que no ens trobarem davant una situació greu de convivència ja que encara tenim espai per integrar-lo en les nostres estructures socials.

Cap a un nou concepte de cooperació

Des del punt de vista de les Relacions internacionals, podem pensar que els termes que s'utilitzaran més du-

LA IMMIGRACIÓ-COOPERACIÓ

rant els pròxims anys són 'cooperació' i 'interdependència'.

Dins el terme «cooperació» hi hauriem d'incloure elements econòmics, socials i culturals, és a dir, entendre la cooperació com una interrelació econòmica, social i cultural entre diferents pobles amb la finalitat d'arribar a un grau molt alt de coneixement mutu que faci possible una convivència mancada de conflictes.

El terme cooperació s'usa des de l'acabament de la Segona guerra Mundial i, sobretot, durant els anys 50 i 60 en que des de les Nacions unides s'ha promogut l'aportació dels diferents Estats d'un tant per cent del seu Producte Nacional Brut (PNB) per a la Cooperació. Però aquesta iniciativa, que no deixa de ser positiva, no ha canviat ni millorat la relació entre Nord i Sud.

Si no canviem el concepte que tenim de cooperació i cooperació al desenvolupament es seguirà mantenint un camí que ja ha demostrat per si mateix

no ser l'adequat per establir un coneixement vàlid i una bona relació entre els dos pols que divideixen el món.

La cooperació no és només un ajut econòmic, el qual s'ha de mantenir pels grans desnivells existents, és també una concepció del desenvolupament humà amb tots els seus aspectes culturals i socials. És un intercanvi de tots els aspectes que envolten la vida humana que enriqueix l'evolució de la pròpia cultura.

Per desenvolupar una comunitat o un país és important que els seus habitants entenguin el procés que han de sofrir per desenrotllar-se i augmentar el seu nivell de vida, han de sentir que pertanyen a un projecte social que els cohesionen. Per tant, és important que hi hagi un coneixement i una consciència del propi desenvolupament, tant des del Nord com des del Sud.

El Nord, on es tenen més mecanismes per iniciar la cooperació, ha de tenir el convenciment que la interdependència entre els diferents pobles que

conformen el nostre planeta és un fet real, objectiu i necessari. No pot seguir mantenint una cooperació on només s'imposen els seus interessos. Cal iniciar un intercanvi real entre el Nord i el Sud on els problemes i interessos d'ambdós estiguin representats. Els Estats del Nord han d'entendre la cooperació com l'esperit que legitima les seves relacions exteriors, no com un apèndix més de la seva política exterior. A la llarga, el propi interès ho agrairà.

Actualment, amb l'existència d'elements que interrelacionen el Nord i el Sud, ja anunciats a l'inici d'aquest article, ens trobem en un moment òptim per començar a canviar el concepte generalitzat de que la cooperació només és un ajut que els països rics donen «als pobres» del Sud. En aquest sentit, si es porta a terme un desenvolupament global de totes les societats potser sí que s'arribarà a frenar l'emigració massiva que busca el model de vida del Nord.

TIRA TIRA!

FL